Rıfat Ilgaz

BÜTÜN ESERLERİ

Bacaksız Okulda

ÇOCUK ROMANI

10. BASIM

Çınar

Rıfat Ilgaz

Bacaksız Okulda

BÜTÜN ESERLERİ

Rıfat Ilgaz

Bacaksız Okulda

Rıfat Ilgaz / Bütün Eserleri / Çocuk Romanı
Bacaksız Okulda

ISBN 975 - 348 - 006 - 7
10. Basım İstanbul, Şubat 1996

Kapak Tasarımı: *Cem Günübek*
Resimleyen: *Turgut Keskin*
Baskı: *Özal Matbaası*

© Çınar Yayınları, 1996
Tüm yayın hakları saklıdır.

Çınar Yayınları;
Rıfat Ilgaz Kültür Merkezi
Küçükparmakkapı Sokak No:23
80060 Beyoğlu/İstanbul
Telefon : 0.212. 293 23 98 - 99
Fax : 0.212. 293 28 96

Rıfat Ilgaz

BÜTÜN ESERLERİ

Bacaksız Okulda

ÇOCUK ROMANI

çınar

BİRİNCİ BÖLÜM

Bacaksız Bahri, daha bir hafta önce Kapalıçarşı'dan alınan çantasının kapağını açmış, gösteriyordu:

«Anneee! Bu çantanın carcuru bozuk, istemem bunu ben!»

Fesleğen Sokağı, okul hazırlıklarını hızlandırmıştı. Ağabeylerin, ablaların üç beş yıl önce kullandıkları çantalar, önlükler, beyaz yakalar, defterler, kalemler, boyalar elden geçiriliyordu. İşe yarayanlar, kesilip biçilince bir süre giyilebilecek olanlar sandıklardan, sepetlerden çıkarıldı. Sökükler, yırtıklar dikildi, yıkandı, ütülendi, provalar yapıldı. Çantalara yeni defterler, yeni kalemler, yeni boyalar kondu. Açıldı, kapandı, kilitlendi. Bir daha açıldı, bir daha kapandı, bir daha kilitlendi. Çantalar açıla kapana, fermuarlar cırrrt cırrrt gidiş geliş çekile çekile yalama oldu. Kilitler bozuldu. İş işten geçtikten sonra gözönünden kaldırılıp yüksekçe yerlere saklandı. Gene de okulların o ilk açılış günü, birinci sınıfa gidecekler için yazılma günü bir türlü gelmedi.

Bu kutsal gün, Fesleğen Sokağı için neden

mi o kadar önemliydi?

Eğer Fesleğen Sokağındaki ana babalar, okulların açılma gününü sabırsızlıkla bekliyorlarsa, çocukları için vezir düşü gördüklerinden değildir. İşi büyütmeyelim. Sırf çocukların, başlarından bir an önce gitmeleri içindir. Bu sokağın haylazları, onlara etmediklerini bırakmamış, ocaktaki çorbalarıyla birlikte sabırlarını da kaç kez taşırmışlardır.

Fesleğen Sokağının son konuklarından sayılan Bacaksız Bahri'yi mi sordunuz? O da bu haylazlardan işte! Daha şimdiden elebaşıları arasına geçecek nerdeyse. Eğer okula yazılacaksa daha da sivrilebilmesi için eksiklerini giderme isteğinden olsa gerek. Ana baba içinse, durum sokağın genel görüş açısına tıpa tıp uygundur: Başlarının dinç kalması!

«Anneee! Ben bu çantayı istemem! Başka çanta isterim, kilitli çanta!..»

Babası, çanta kilitli olursa, anahtarı nasıl olsa kaybolur, diye fermuarlısım almayı düşünmüş, annesinin de uygun görmesi üzerine eve pembe plastik bir çanta gelmiş, yüksekçe bir çiviye asılmıştı. Çanta orda kalsa, ne yeniliğini yitirecekti, ne de carcuru bozulacaktı. Plastik çanta, çividen inmiş, sonunda fermuarın dişleri çar-

pılmış, eğilmiş, bükülmüş, bir ikisi de kırılmış, açılırken kapanmaz, kapanırken açılmaz oluvermişti. Bozulmasa ne olacaktı sanki? Zeynep'in çantasıyla, Gülten'in çantası kilitli, anahtarlı olunca, Bahri'nin çantası fermuarlı olabilir miydi? Durum böyleyken bu carcur bir raslantı sonucu mu bozulurdu? Bu işte mutlaka Bacaksız Bahri'nin bir parmağı olmaz mıydı? Ne yapar yapar, işte böyle fermuarı bozar atardı.

«Anne, ben bu çantayı istemem!» dediği zaman, «Neden istemez mişsin?» diye surat edecek olurlarsa, «Carcuru bozuk da ondan istemem!» diyebilirdi artık!

Diyebiliyordu da ne oluyordu? Evdekiler gene bildiğini okuyorlardı:

«Hadii!» diyorlardı, «Bozulduysa biz bozmadık ya! Sen de boyuna açıp kapamasaydın! Yenisini alacağımızı hiç bekleme! Bu yıl bu çantayla gidip geleceksin okula!»

Eğer Bacaksız bu düşüncede olsaydı, hiç çiviyle çantanın fermuarını bozar mıydı? En kısa zamanda Zeynep'in çantası gibi kilitli, anahtarlı bir çanta gerekiyordu ona!

«Hüsnü Amcaaa! Sen Zeynep'in çantasını hangi dükkandan aldın?»

Hüsnü Amca, çeşme başında arabasını yı-

kıyordu. Ona sokulup bu soruyu sormanın tam zamanıydı!

Şoför Hüsnü güderiyle arabanın içini kurularken:

«Aldım işte, bir dükkândan,» dedi, «Taa aşağılardan, Ankara Caddesinden aldım.»

«Babam da bilir mi oraları Hüsnü Amca?»

«Baban pek bilmez, işi olmaz ki oralarda.»

«Neden olmaz Hüsnü Amca?»

«Babanın arabasına yolcu binmez ki, işi düşsün oralara. Babanın arabası, kamyon!»

Sanki Bacaksız Bahri, babasının arabasının kamyon olduğunu bilmiyor! Biraz uyanır gibi olan Şoför Hüsnü,

«Daha sana çanta almadı mı baban?» diye sordu sonunda.

«Var çantam ama, bozuk. Carcuru bozuk

çantamın. Onunla nasıl giderim okula. Alay eder çocuklar sonra.»

«Bana getir de yapayım, düzelteyim carcurunu.»

«Yapamazsın ki! Çok zor! Babam da yapamadı.»

«Ben yaparım! Şoförlükten önce çantacıydım. Dişlerini düzeltince geçer iç içe. Sen hele bizim eve getir şu çantayı!»

Bacaksız' da ne evet, ne hayır! Sanki duymadı onun son söylediklerini.

«Yarın getirirsin, değil mi?» diye üsteledi Zeynep'in babası.

«Hıı!»

Evet, demesini bilmez mi Bacaksız? Bilmez olur mu. İşine gelmiyor ki...

«Hüsnü Amca!»

«Söyle.»

«Kaç kuruşa aldın sen o çantayı?»

«Unuttum. Çantayla birlikte daha başka şeyler aldım da...»

«Hele bir düşün!»

«Olsa olsa iki yüz lira falan.»

«Çok da pahalı değilmiş.»

Keriz Arif'e gitse, elli liralık birkaç Marlboro satsa. Sonra bir posta daha alsa, onu da sat-

sa... Yirmi Marlboroluk iş bu. Ama ya Başkomiserin eline düşerse? Okula kabak gibi bir kafayla gitmek hiç de öğretmenin içini açmaz doğrusu! Simit satsa? Yok, yok! Şurda birkaç gün kaldı okula. Para kazanıp çanta almanın zamanı mı!

«Hüsnü Amcaaa!»

«Gene ne var? Çanta işi mi?»

«Yok! Soracaktım ki sana... Senin lastiklerinin bir tanesi kaç lira?»

«Ne yapacaksın öğrenip de? Yoksa okula gitmekten caydın da karaborsacılık mı yapacaksın?»

«Babam geçenlerde arabasına iki bin liradan aldı lastikleri de...»

«Bizimkiler bin beş yüz filan.»

«Demek, dört tanesi ne eder?»

Anlamıştı şoför Hüsnü, neden sorduğunu. İçinden:

«Başa çıkılmaz bu Bacaksızla...» dedi. «Vay şeytan çekici, vay! Benim çalınan lastikleri eliyle bulup çıkardı ya!»

Bir yandan da hak veriyordu:

«Haklı Bacaksız!» dedi içinden, «On liralık bir çikolatayla geçiştirilir mi bu! çalınmış dört lastiğin dördünü de doğrusu o buldu, çıkar-

dı. Evin kapısını parmağıyla gösterip polislere, işte burda, diye gösteren o değil mi? En azından ona bir çanta gerekirmiş, düşünememişiz o zaman!»

«Hüsnü Amcaaa!»

«Söyle amcasının...»

«Sana çantayı sorduğumu sakın Zeynep duymasın, olur mu?»

«Duyarsa duysun!»

«Olmaaaz! Benden gördü de öğrendi der, sonra. Sen çantanın yerini söyle, yeter! Nasıl olsa alacağım ben!»

«Sen alma, bırak! Benim o yanlara işim düşerse alır getiririm sana!»

«Amca be! Sen çok iyi adamsın!»

«Sen de çok akıllı çocuksun! Şimdi babanı yola getirmesi kalıyor. Sen o işi bana bırak. Zeynep'e alırken ona da bir tane alıverdim işte, derim!»

«Zeynep... Zeynep duymayacak değil mi?»

«Peki... Peki... Sen o carcuru bozuk dediğin çantayı bana getirirsin, sonra da düzeltir, öbür sokaktaki çocuklara veririm, olur mu?»

«Olur amcacığım! Sen çok iyi bir amcasın... Amcaların en iyisi!..»

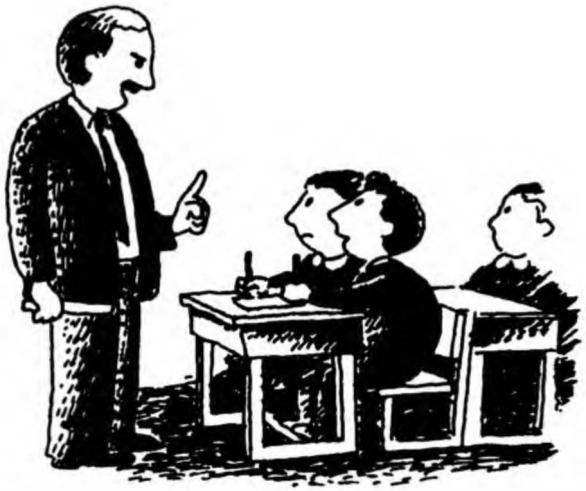
İKİNCİ BÖLÜM

Bacaksız'ı en arka sıralardan birine oturtmayacağı belliydi öğretmenin. Boyda herkesten beş santim, on santim küçük olanı en arkaya oturtursa tahtayı da, masayı da, öğretmeni de göremeyeceği açık açık ortadaydı. Onu, en öne oturttu öğretmen Haydar Aybekler. Deneyimlerine dayanarak, Bacaksızı pek gözü tutmamıştı. Gözünün önünde durması daha da işine gelir, bu ikisi için de yararlı olurdu.

Bahri için büyük bir değişiklikti okul. Otobüsler gibi bir numarası vardı artık! 19 diyordu öğretmen. Herkesin numarası çoktu da onunki neden bu kadar azdı? Otobüs numaraları gibi... İkinci değişiklik, kendisine Bacaksız demeyen tek adam, bu öğretmendi. Bahri'ydi burda adı, hem de Bahri Dönmez! Bu dönmezlik de nerden çıkmıştı, Fesleğen Sokağında böyle bir ad geçmemişti bu güne kadar!

Ama neden öğretmenin gözü bütün gün hep kendi üzerindeydi? Başka çocuk yok muydu bu derslikte?

«Bahri, ayağa kalkma!»

«Bahri, geriye dönme!»

«Bahri, konuşma!»

«Bahri! Heeey, ne dürtüyorsun Hasan'ı! Kırarım elini, kalkarsam! Bak, bak,bak!.. Gene kalemi sol eline geçirdi! Demedim mi sana, sol elinle çizgi çizmeyeceksin diye!»

Daha yazı yazmak yoktu. Boyuna düz çizgi çektiriyordu bu öğretmen! Çek, çek, çek, bitmiyordu. Kalktı yerinden, bu Bacaksız Bahri'nin üzerine doğru gelmiyordu nedense. Elinde tebeşir, tahtaya doğru gidiyordu.

«Çocuklar!» dedi, «Düz çizgi bitti.Şimdi böyle, böyle!.. Dik çizgi çekeceksiniz. Başlayın. Hep bir boyda, işte benimki gibi... Bakın hep

böyle olacak!»

Bahri düşünüyordu, «Hep böyle, benimki gibi» nė demekti? O tebeşir denilen bir kireç parçasıyla çiziyordu. Bütün çizgileri beyaz beyazdı. Oysa Bahri'ninkiler kara kara... Gelelim çizginin boyuna... Onun çizdiği çizgilerin boyu nah şu kalemin boyunda olduğuna göre, neden deftere o boyda çizmiyorlardı? Deftere bu boyda çizgi sığar mıydı?

«Çizsene! Ne duruyorsun be!»

«Boyu ne kadar olacaktı, anlayamadım...»

«Ne kadarı var mı, düz çizdiklerinin boyu kadar...»

«Ben o zaman da anlayamamıştım.»

«Ne demek anlayamamıştım? Çizmişsin ya işte!»

«O zaman da anlayamadan çizdim ben! Seninkiler daha uzun... Çok uzun.»

«Ne uzunu!»

«Sonra senin çizgilerin beyaz...»

«Karatahtaya kara çizgi çekecek değilim ya!..»

«Ama benim gibi çizin diyorsuuun!»

«Sende bir terslik var ya... Dur bakalım!»

Bir süre ters ters yüzüne baktı. Diyecek bir söz bulamadı:

«Haydi, başla,» dedi, «Çok konuşma!»

Bahri, kendisi de farkına varmadan,kalemi sol eline geçirmişti. İlk çizgiyi çekerken enselendi:

«Her şeyin ters senin! Var mı senden başka bu sınıfta ters eliyle çizgi çeken! Geçir kalemi sağ eline! Ters adam!»

Anlayamıyordu Bacaksız Bahri... Sağ el ters olmuyordu da, sol el ters oluyordu. Ayaklar da böyle miydi? Sol ayakla topa vurmak yasak mıydı? Sol gözle bakmak, sol kulakla işitmek? Terslik mutlaka öğretmendeydi. Bir de kendisine ters adam diyordu. Eğer sol el ters olsaydı, çizgiyi bu elle daha güzel çizebilir miydi hiç!

Doğrusu aranırsa, Bacaksıza göre sağ el tersti. Güzel el, cici el sol eldi asıl... Hangi elle çizmek kolayına gidiyorsa o elle çizmeliydi insan!

Daldırmıştı Bahri, çiziyordu boyuna. İki satır, üç satır, hep dik çizgi... Şu satır çok güzel! Neden mi güzel, diye düşündü.

«Neden olacak, ters elimle çizdiğim için!» dedi. Hem de öğretmen duysun, diye yüksek sesle söyledi bunu. Öğretmen gerilerdeydi, duymadı. O önlerde olsaydı, söylemezdi belki de...

Ama gene de belli olmazdı. Bir terslik, bir sakarlık vardı kendisinde. Öğretmendi bunu söyleyen. Büsbütün de haksız olmazdı öğretmenler.

Kalem gene sol eline geçmiş, bir boyda biçimli biçimli çizgiler döktürüyordu ki, küttt!.. Bir cetvel! Hem de kenarı demirli bir cetvel tahtası, elinin üstünde kütledi. Açıktı anlamı! Kalem sol elden sağ ele geçsin, demek istiyordu. Sıkı bir bildiriydi bu! Okul buydu işte!

Cetvel elinin sırtında kırmızı bir iz bırakmıştı ama, azarlanma patırtısı kalkmıştı ortadan. Olayı ancak bir iki öğrenci görmüştü, o kadar. Eskisi gibi bütün E Şubesi duymamıştı! Daha hesaplıydı böyle. Öğretmenin işine de geliyordu. Cetvelin içinde incecik demir olmasa, bu vuruşlara katlanabilirdi de... Ah, o içindeki demir!.. Neyse, bu demirin de bir kolayı bulunurdu ilerde. Dur bakalım, dün bir, bugün iki... Ya demiri çıkarılır, ya da taşkafa Orhan'a demirsiz bir cetvel verilip demirlisi ondan alınırdı. Daha olmazsa yürütülür, yok edilirdi bu can yakan cetvel!

«Kalk bakalım tahtaya!»

Bu komut, doğrudan doğruya Bacaksızla ilgiliydi. Çünkü cetvel tahtasının ucunda yalnız

kendisi görünüyordu. Bu sınıfta, okul açıldı açılalı ilk kez böyle bir komut verilmişti. Durum çoook ilginçti. Ne demekti tahtaya kalkmak? Tahtanın neresine kalkılacaksa! Bu işi, ancak Bacaksız Bahri kıvırabilirdi! Ağaca, maymun gibi tırmanmasını yalnız o bilirdi sınıfta. Her tür ıslık çalmayı becerdiği gibi...

Bacaksız kalkmıştı ayağa. İş bu kadarla biter miydi?

«Geç tahta başına, ne duruyorsun!»

Komut değişmişti. Gitti tahtanın yanma. Neresiydi bu tahtanın başı?

«Al tebeşiri eline!»

Bu ak ak çomakların adı tebeşirdi, biliyordu. İlk günden öğrenmişti bunu. Ama eline ilk kez alıyordu. Hangi eline?

«Şimdi geliyorum! Öbür eline al!»

Uzaklardaydı cetvel tahtası. Ha deyince yetişebilir miydi? İnsan yaşlandı mı böyle biraz palavracı oluyordu, öğretmen bile olsa!

«Çiz bakalım, yukardan aşağı!»

Sağ elle deftere çizmesi kolaydı ama, gelgelelim sağ elle yayla gibi tahtaya bu çizgiler, bir boydan bir boya, nasıl çekilirdi?

Çek, diyorsun ha? Peki öyleyse!..Bacaksız Bahri kolunu kaldırabildiği kadar kaldırdı. Baş-

ladı yukarıdan aşağı çekmeye...Çekti, çekti, çekti, çizginin kuyruğunu bırakmadı. Bıraktı mı bu ters elle zor tuttururdu doğrultuyu!

«Yeter!» dedi öğretmen, «Nerdeyse tahtanın dışına çıkacaksın!»

İndirdi sağ kolunu,

«Bak,» dedi, öğretmen, «Açıl açıl da hele bir bak! Çektiğin çizgi dikine mi inmiş, çaprazlamasına mı?»

Bacaksız açılıp açılıp bir baktı. Bir baktı ki çizgi dik değil, nerdeyse dümdüzdü. Demek bu yüzden uzamış da uzamıştı.

«Sil!» dedi, «Baştan çiz!»

Tahtanın bir de sileceği vardı. Peki ama sileceği hangi eline alacaktı? Pek doğal ki sol eline değil! Sol el yasak, okulda.

«Değiştir! Silgi öbür eline!»

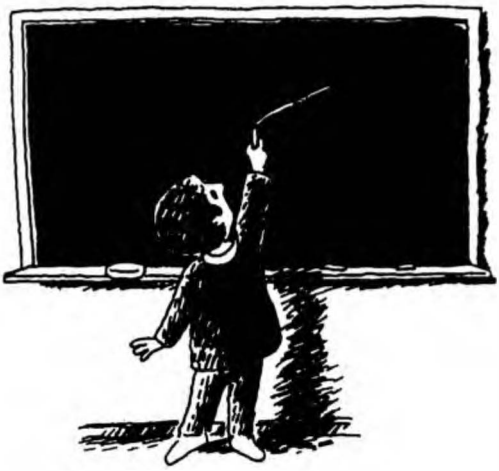
Nasıl olurdu bu! Silgi öbür ele alınır mıydı? Yanlış anlamasındı sakın? Sağ eliyle silmeyi sürdürdü ikinci komut gelene kadar.

«Değiştir diyorum sana. Al sol eline!»

«Ters elimle mi sileceğim, öğretmenim?» diye sordu korka korka!

«Silgi sol elinde olacak! Tebeşir sağ elinde, diyorum sana!»

Demek tebeşir sağ, silgi sol elde olacak!

Sevinilecek bir iş oluyordu bu! Çizmeyecek, yazmayacak, hep silgiyi biçimli eline alıp silecek, silecekti. Yeryüzüne silmek için gelmiş olmalıydı!

«Yeter! Çiz baştan!»

Sağ eliyle zorla bir çizgi çekti. Beğenmedi, sildi. Bir çizgi daha çekti. Gene beğenmedi. Tam silerken...

«Dur!» dedi, öğretmen. «N'apıyorsun be!»

«Siliyorum!»

«Ne haltetmeye siliyorsun boyuna! Fena değildi bu seferki.»

«Değildi öğretmenim. Sileyim de yenisini çizeyim!»

«Otur, aksi musibet!»

Oturmak kolaydı da... Ne demekti acaba «aksi, musibet?» Ucunda cetvel tahtası olmadığına bakılırsa ikisinin ortası bir şeydi. Ne iyi, ne kötü...

«Otur da defterine çiz! Ters herif!»

Sınıfta tam iki hafta düz çizgi, dik çizgi çizdiler. Üçüncü hafta mı neydi, simit gibi çizgilere başladılar. Simit gibi de, çember gibi...

Bacaksıza göre bu daha zordu. Çizginin iki ucu birbirine eklenmiyordu bir türlü... Almış kalemi eline, üç tane halka çizmişti. Halkanın üçü de aşağılı yukarılıydı. Ne yapmalıydı da bunları yan yana getirmeliydi, bir düzeye? Ah öbür elle, sol elle çizdirseydi bu adam!

«Töbe!» dedi, «bu öğretmen, demeliydim!»

Yanında oturan Tomruk Hasan duymuştu söylediklerini.

«Ne dedin öğretmene?» diye sordu, «töbe mi dedin?»

«Ne dedimse dedim. Adam demedim ya. Adam değil ki o, öğretmen!»

Al bakalım, bir soru daha! Öğretmen adam mıdır, değil midir? Kasabın oğluydu bu Tomruk Hasan. Alt yanı yoktu sanki, tümüyle

kocaman bir baştı. Budaklı mudaklı bir ceviz kütüğü... Bülbül Sokağının fırlatmaları takmışlardı bu adı. Nasıl da şıp diye tutmuştu böyle!

«Bu öğretmen var ya, bu öğretmen...» dedi Tomruk, Bacaksız'ın kulağına.

«Var, ne olmuş?» dedi Bacaksız.

«Bizim dükkânda defteri var, öğretmenin.»

«Ne demek o?»

«Para vermeden et alıyor demek...»

«Para vermeden mi?»

«He ya!..»

«Hadi ordan, öğretmen Kurban dilencisi mi?»

Bu söz bura işi değildi. Cide'de öğrenmişti. Ama anlamıştı Tomruk, sinsi sinsi de gülüyordu:

«Sen gene öyle belle!» dedi, «Hiç para ver-

miyi alırkene!»

Konuşurken enselemişti öğretmen,

«Ne konuşuyorsunuz siz!» diye çattı kaşlarını.

«Heç öğretmenim. Bu deyi ki...»

«Ne diyor?»

«Bu öğretmen gurban dilencisi deyi!...»

Şaşırmıştı birden öğretmen:

«Bu da nerden çıktı! Söyledin mi böyle bir şey?»

Cetvel nerdeyse kalkacaktı gene.

«Demedim öğretmenim,» dedi Bacaksız.

«Dedi öğretmenim! İki gözüm kör olsun ki, dedi!»

«Dedim ki, öyle değildir bu öğretmen,dedim.»

«Ne değildir?»

«İşte o dediğinden!»

«Ne demişti o?»

«Kurban dilencisi...»

«Demek o söyledi bunu, öyle mi?»

Bu işin içinde bir «et» sorunu, bir kasaplık işi olduğuna göre, başka kim söyleyebilirdi? Ne yapmalıydı şimdi? Kapatmaktan başka çare yoktu konuyu.

«Vallahi de, billahi de ben dememişem öğ-

retmenim!»

İşte böyleydi Tomruk, kızdı mı, yeni öğrendiği İstanbullucayı unutuverirdi, işte böyle!

«Hadi bakalım, halkalarınızı çizin, bırakın da gevezeliği!»

Birinci sınıfın bu kolaylığı vardı işte! Sus, konuşma, deyince hemen susuverirlerdi ama, sonradan düşünürler de düşünürlerdi işin girdisini çıktısını:

Neden öğretmenin kalemi, İş Bankası Müdürünün kızı Nermin'in kalemine benziyor? Hiç kaçmazdı onların gözlerinden.

Neden sınıftaki kimi yaramazlar çok sevilirdi de, kimi çalışkanların yüzüne bile bakılmazdı? Hemen sezinleyiverirlerdi yan tutmaları.

Neden Neriman'ın sesi karga gibi çirkin olduğu halde, şan dersine giderdi de, sesi güzel olan Emine'yi kimse dinlemez, dinlese de övmezdi? Bu ikiliklerin gerisi gelmezdi.

Neden? Neden? Neden?

Nedenler gider de giderdi... Buraya okuma yazma öğrenmeye değil, bu nedenleri çözmeye gelmişlerdi sanki!

«Gene mi sol el!» Küt!

Aradan iki hafta daha geçmişti. En işe yarayan çizginin, işte bu halkalar olduğu çıkmıştı

ortaya. Düz çizgi, dik çizgi, yatık çizgi neyse neydi ama, bu yuvarlak çizgi harfti, yazıydı. Öğretmen tahtaya ilk yazıyı yazmış, içine de bu simit gibi halkayı, halka gibi simiti oturtuvermişti:

«OT AT! Okuyun çocuklar! Ot at! Bir daha okuyun, hep birden! Ooot! Aaat!»

«Ooot! Aaat!»

«Bir daha! Ot! At!»

«Yeter!.. Yazın çocuklar.»

«Yeter! Yazın çocuk...»

«Susun maymunlar! Hiç kafa yok mu sizde! Her ağzımdan çıkanı tekrarlayacak mısınız be! Söyleyin bu neydi, şu gösterdiğim?»

«At!»

«Ottu, ot be!»

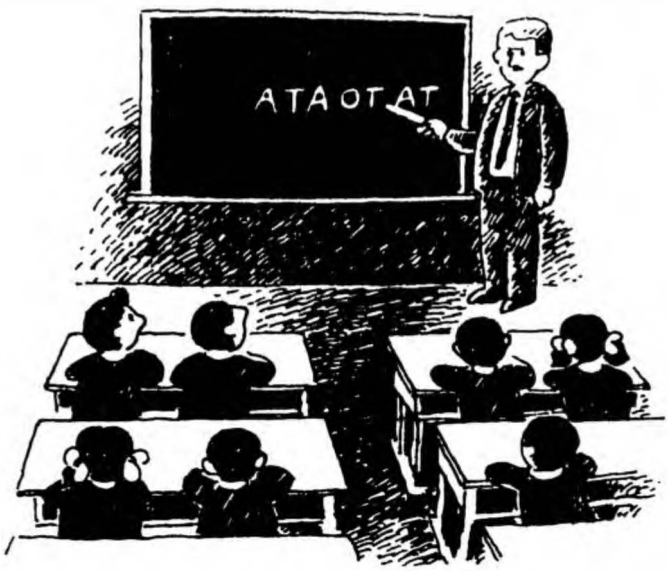
«Ottu ot be!»

«Ot!»

«Ot!»

Bir sakarlık vardı bu sınıfta. Beş yıl önce de okutmuştu birinci sınıfı ama, böyle değildi çocuklar. Daha zeki, daha açıkgöz, daha anlayışlıydılar.

Kimbilir, Haydar Aybekler böyle düşünmekte haklı görünse de, haksız da olabilirdi. Çocukların zamanla daha da gelişmiş olmaları gerekirdi. Ama kesin olarak doğru olan bir şey

vardı ortada: Haydar Aybekler'in beş yıl daha yaşlanmış olması. Beş yıl daha çökmesi... Beş yıllık eskimesi... Bilgisinin üstüne yeni bilgiler koyamayan öğretmenler, yaşlanır, çağ dışı oluverirlerdi bir gün. Emeklilik bir kurtuluş değil, temize çıkış olurdu bu gibiler için. oysa öğretmenin iyisi hiç yaşlanmazdı. Emekliye ayrılsa bile, yaşlanmadan ölenler de olurdu içlerinde. Genç yaşında ölen çok emekliler çıkmıştı!

Birkaç hafta sonra, «Ata ot at»tıran Haydar Aybekler, «Altana top» da «at»tırdı! Ama o bir türlü okumayı sökemeyen Bahri'yi hoş görse de babası hiç bağışlamamıştı Bacaksız'ı. Bir gün onu karşısına çekti, teker teker harfleri sor-

du. Gördü ki, Bahri harflerin «ha»sını bile bilmiyor! Aldı eline kalemi.Tam yirmi dokuz harfi, sırasını atlamadan, defterine teker teker yazdı. Canım, o kadar da bilgisiz değildi Apti Dönmez

«Öğren bunları!» dedi, «gözünü patlatırım senin!»

Babasının cetveli yoktu, öğretmen gibi. Beş kardeşi vardı. Bacaksız harfleri hele bir çıkaramasın, beş kardeşin beşi de ensesinde patlardı. Öğretmen harfleri iki, üç ayda öğretememişti ama, Apti Dönmez ondan önce başarmıştı bu işi! Gelgelelim, Bacaksız'ın yirmidokuz harfin yimidokuzunu da sular seller gibi ezberlemesi, okumasına yazmasına en küçük bir katkıda bulunmamıştı.

«Altan ata ot at» diye büyüklü küçüklü harflerle yazan Haydar Aybekler, Bacaksız'ı tahtaya kaldırdı bir gün.

«Kalk bakalım!»

Nereye kalkılacağını, nasıl kalkılacağını biliyordu artık Bahri. Üç aylık bir öğrenciydi. Tebeşir parası veriyor, okuyamadığı halde öğretmenden dergi alıyor, çiçek paralarına, kırılan cam paralarına katılıyordu. Durmuş oturmuş, görmüş geçirmiş bir öğrenci olmuştu.

«Oku!» dedi öğretmen.

Okuması kolaydı ya, ilk çıkış nerden, nasıl olacaktı? İş, ilk sözcükteydi. Böyle kaç tane yazı ezberlemişti bu güne kadar.

Taşkafa Orhan, ona kolaylık olsun diye, ön sıralardan boyuna «Altan!» diye fısıldıyordu. Bacaksız hiç o yana kulak vermiyordu ki, duysun! Sınıfta Altan yok değildi, vardı bir tane. «Pamuk Altan» derlerdi ona. Taşkafa, elini ağzından çekip yüksek sesle:

«Pamuk! Pamuk!» dedi. «Altan»ı da kendisi bulup çıkarsın Bacaksız diye...

Cin gibiydi Bahri, Pamuktan sonra gelmesi gereken Altan'ı hemencecik çıkarıvermişti:

«Altan!»

Öğretmen onayladı:

«Güzel! Oku gerisini!» dedi.

İş Altan kalıbını bulmaktaydı. Ayna gibi çıkarırdı gerisini:

«Altan ata ot at!»

«Aferin be! Bir daha oku!»

«Pamuk altan ata...»

«Ne! Nerden çıkardın pamuğu be! Baştan oku!»

Pamuğun nereden çıktığı belliydi, bunu bütün sınıf anlardı ama, bu öğretmen nasıl anla-

yacaktı? Sert sert,

«Oku!» dedi.

«Altan ata ot at!»

«Hah! İş var sende! Şimdiii... Gösterdiklerimi tek tek oku bakalım!»

Yazılardan birinin üstüne bir kenarı ince demirli cetvel geldi, oturdu. Bacaksız, cetveli görünce huylanmıştı haklı olarak. Ama sol elinde ne kalem vardı, ne de tebeşir. Bu cetvel de nerden çıkmıştı? Cetvel «ot»un üstüne bir kaç kez dokundu:

«Oku!» dedi Haydar Öğretmen.

Tek tek de okunur muydu bu yazılar be! Madem okunurdu, neden bugüne kadar bütün bütün okutuyordu bu öğretmen!

«Oku be!»

İçinden tüm kalıbı hızla okudu:

«Orhan ata ot at!»

Sanki gösterilen sözcüğün harflerini yeni söküyormuş gibi ağzını açа,açа «at!» dedi.

Sen misin at diyen, çat!.. Cetvel eski alışkanlıkla elinin üstünü bulmuştu. Neydi suçu? Tebeşiri mi ters elle tutmuştu, yoksa kalemi mi? Ne cetveldi bu cetvel be! Sen misin «Ot»a «At» diyen! Bu kez, öğretmen masanın üstündeki yazılı kartonlardan birini aldı, tahtaya

tutturdu. Cetvelin ucuyla yazıların arasından bir «Ot» gösterdi:

«Oku!» dedi.

«At!»

Gene cetvel alışkanlığını gösterdi: Çat!

Ama şaşılacak şey! Cetvel büyük bir yanlışlık yapmış, ters olmayan elinde «çat»lamıştı. Aman ne güzel! Demek bu sağ el, bu cici el de cetvel yiyebiliyordu! Oh olsun ona!

«Oku! Neydi bu?

«At!» Çat!

«Neydi?»

«At!» Çat!

«Neydi be!»

«At, öğretmenim!» Çat! Çat! Çat!

Oh olsun, diyordu içinden, cetvelleri sağ eline yedikçe! Sen misin benim en becerikli elimle üç aydır alay eden! Bütün birikmiş hınç-

larını almıştı işte! Oh olsun!..

Öğretmen bu işin sonunu öyle kolay kolay bırakacaklardan değildi:

«Oku!» dedi, yeniden.

İyi ama, sağ el de olsa kendi eli değil miydi? Yeterdi bu kadar. Biraz akıllı olmalıydı. At, at,at demenin anlamı yoktu. Değiştirmeliydi ağzını:

«Altan!» dedi, Altan olmadığını bildiği halde.

«Ne Altan'ı be! Bu da nerden çıktı. Oku!»

Cetvel hep aynı yerde çakılmış gibi duruyordu, aynı yazının üstünde:

«Okusana ne duruyorsun!»

Hiç ses yok! Eğer burada yazılı olan atın yediğiyse, bu sınıfta atın ne yediğini Bacaksız Bahri'den başka kim bilirdi? Cide'de komşularının atları vardı. Hem de üç tane at, taylarıyla birlikte...

«Ne yer at, söyle!»

«Arpa yer, öğretmenim!»

Çat!

«Ne yer?»

«Ne yiyecek, arpa yer,saman yer, dal yaprak yer!»

Çat! çat! çat!

Ne sağ elde hayır kalmıştı, ne sol elde! Öğretmen, yüzünü sınıfa çevirip sordu:

«At ne yer çocuklar?»

Cetvel kalkmış, öğretmenin sağ yanına, pantolonunun dikişinin üzerine doğru uzanmıştı. Verilen yanıtların çeşitli olması çok yerindeydi, gösterilen yazı olmadığına göre:

«Ekmek! Kuru ot! Saman! Arpa! Çörek! Mısır! Karpuz kabuğu! Ot!»

«Ne? Ne?Ne?»

Cetvel en sonra söyleyen Taşkafa Orhan'dan yana uzandı:

«Söyle Orhan!»

«Ot yer, öğretmenim! !»

«Aferin sana!»

«Ne yermiş, sen de söyle bakalım!»

Cetvel Bacaksız Bahri'nin doğrultusundaydı.

«Ot yermiş öğretmenim!»

«Anladın mı şimdi?»

«Anladım ama...»

«Aması da ne oluyor?»

«Bizim Cide'de atlar her zaman ot yemezki... Bütün kış saman yer!»

«Sus! Tahtada ne varsa onu yer! Otur yerine!»

Yerine oturmakla sanki iş bitiyordu. Söyleniyordu kendi kendine., oturduğu yerde:

«Atın keyfi misin sen! Canı ne isterse onu yer! Her zaman ot nerde! Sap yer, saman yer, yaprak yer! Benim kadar mı biliyorsun? Gözlerimle gördüm ne yediğini, ben!

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

«Çıkarın resim defterlerinizi çocuklar! At yapacaksınız!»

Taşkafa Orhan sordu:

«Bir ayağını da kaldıracak mıyız, öğretmenim!»

«Neden kaldırıyormuşsunuz, anlayamadım!»

«Benim gördüğüm at resimlerinin ayağı kalkıktı da.»

«At ayağını yürürken kaldırır. Sizin yapacağınız at yürümesin. Haydi başlayın!»

Tomruk Hasan'ın bir şey sorması gerekirdi. Dün öğretmeni, dükkânda görmüş, konuşmuştu. Burda da konuşabilirdi onunla:

«Öğretmenim,» dedi, «atın kuyruğunu da yapacak mıyız?»

«Kuyruksuz at olur mu? Yapacaksınız tabi.»

«Dizginini?»

«Bak o zaman iş karışır. Atın dizgini olunca sırtında eyeri de olur. siz eyersiz at yapın, dizgini de olmaz o zaman.»

Konu, Bacaksız Bahri'nin bilgi alanına girmişti:

«Öğretmenim,» dedi, «Eyersiz, dizginsiz yaparsak at kaçar sonra!»

«Kaçmasın!» dedi öğretmen. «Dizgin yapmayın da, yular geçirin başına! Yuları da bir ağaca bağlayın!»

Bacaksız atı ağaca bağlamak istemiyordu:

«Öğretmenim,» dedi «ben atı ahıra bağlayacağım.»

«Peki, peki. Bağla da, nereye bağlarsan bağla.»

Öğretmen üç aydır ikinci kez resim yaptırıyordu. Bütün ağırlığı alfabeye verdiği için, bütün dersler alfabe dersi olmuştu. Ona kimse çocuklara resim yaptırıyor musun, marş söyletiyor musun diye sormazdı. Okumayı söktüler mi, diye sorardı. Hele müfettişler... Nerdeyse gelirlerdi bugünlerde.

Bacaksız bıkmıştı alfabeden! Hele alfabe dersinin cetvelinden! Resim, onun için özgürlük demekti. Kalemi istediği eline alır, dilediği biçimde at çizebilirdi şimdi. At bağlı olacaktı bir yere ama, kendisinin bağlı olması hiç gerekmezdi.

Defterini açmış, kalem sol elinde, çiziyordu boyuna. Atın neresinden başlamalı, diye düşünmeden kulağının ucundan girişmişti işe.

Atın kulakları eşeğin kulaklarından kısaydı. Nah, şu kadar işte! Sonra yeleleri vardı, sırtına doğru... Ayakları daha uzundu. İyi koşması için uzun olmalıydı.

Önce atın başına bir yular bağlamalıydı, sağlamca. Yuları da ahıra... Bu sınıfta kimse ahır bilmezdi. Cide'de atın önüne konan yapraklı dallara alaf derlerdi. Atın önüne alaf mı koymalıydı, ot mu?.. At, otu çayırda yesindi. Ahırdaki ata arpa vermeli, saman vermeliydi. Bunları vermek için de bir torba geçirmeliydi boynuna, içini sıkı sıkı yemle doldurup da...

«Tamam,» dedi içinden, «at ne yermiş gösteririm ben öğretmene!»

Atın boynuna kocaman bir torba geçirdi. Bunun içinde arpa vardı, saman vardı. Görünmüyordu dışarıdan ama, kimse «yok» diyemezdi. Kendisi biliyordu ya içinde ne olduğunu! Hışım gibi yetişmişti cetvel tahtası:

Çat, çat, çat!..

Nerden çıkmıştı gene! Alfabe dersi miydi bu be!

«Geçir kalemi öbür eline! Çabuk!»

«Öğretmenim, resim yapıyorum ben, yazı yazmıyorum ki...» diyecek oldu.

«Bak hala söyleniyor Bacaksız!..»

Ne? Bacaksız mı? Bu da nerden çıktı? Koskoca öğretmen, nasıl Bacaksız derdi.

«Ayıp,» dedi «çok ayıp!»

Ağzından kaçırıvermişti bunları!

«Nedir ayıp olan?» diye yürüdü üzerine öğretmen.

«Bacaksız dedin bana, öğretmenim!»

«Nesin ya! Sana geldiğinden beri söylüyorum. Hiç dinlediğin yok beni. Bu kalem sağ elinde olacak demiyor muyum sana!»

«Resimde de mi böyle olacaktı, öğretmenim?»

«Yazıda, resimde, yemek yerken, su içerken... Her yerde!»Demek hep yanlış yapıyordu. Evde yemek yerken , su içerken hep sol elini kullanıyordu. Taş atarken , çomak yontarken, çivi çakarken... Peki, ters yapıyordu da ne oluyordu? Kime ne zararı oluyordu bu terslikleri?

«Daha duruyor!» dedi öğretmen. «Al öbür eline de başla!»

Eğilip baktı, «Ne bu atın başındaki?» diye sordu.

Demek atın başında bir şey olduğu belli oluyordu ilk bakışta. Övünerek:

«Torba!» dedi, «Torba geçirdim atın

başına!»

«Ne torbası?»

«Yem torbası.»

«Ne var yem torbasının içinde?»

«Yem var öğretmenim.»

«Ne yemi, canım?»

«Arpa var, saman var... Önce saman doldurdum torbaya. Samanların arasına da arpa koydum.»

Ters ters baktı Bacaksız'a:

«Yeminlisin değil mi?» dedi. «Şu ata ot yedirmemeye yemin ettin, öyle mi? Çıkar torbayı

başından, ot koy önüne!»

Silgiyi aldı eline, ama torbayı silmiyordu.

«Ne duruyorsun? Silsene torbayı, sil de önüne ot koy!»

«Dışarıda kar yağıyor, öğretmenim.»

«Yağarsa yağsın!»

«Bu karda ot olmaz ki... Yaz gelsin de çayıra çıksın at!»

«Kuru ot koy atın önüne.»

«Torbadaki arpayla saman ne olacak, öğretmenim?»

«Ne olursa olsun.»

Bacaksız ters ters öğretmene bakıyordu. Silgiyi aldı eline...Silgi sol elindeydi. Başladı torbayı silmeye. Çizmektense silmesi daha kolayına gidiyordu. Önce torbayı sildi. Silerken atın başı tümüyle silinmişti. Sonra atın tüm gövdesini sildi. Kuyruğunu sildi, ayaklarını sildi. Silmek daha güzeldi, daha kolaydı. Sildi, sildi, sildi...

Öğretmen sınıfı şöyle bir dolaştıktan sonra geldi, tepesine dikildi. Eğildi, baktı. Defterde bir şey göremeyince:

«Nerde at?» dedi.

«At mı öğretmenim? Torbasını başından çıkarırken yuları da çıkmış...»

«Eee sonra... Korkarım kaçırdın atı.»

«Kaçtı öğretmenim!»

«Doğru! Arpasına karışırlar, samanına karışırlar... Çekti gitti desene!»

Başladı gülmeye. Haydar Aybekler, üç aydır ilk kez gülüyordu sınıfta. Öylesine gülüyordu ki, olanı biteni kimse bilmediği halde bütün sınıf öğretmenin bu gülüşüne katılıyordu. Hacıbaba ilkokulunun E şubesinde ilk kez sıcak bir hava esmişiti, eğitimden yana... Bunu çocukların tümü anlamakta gecikmemişlerdi. Çocukca, öğretmence, insanca bir havaydı bu. Hep birlik olmuş gülüyorlardı, en güzel gülüşlerle.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Fesleğen sokağının hemen tüm çocukları yoksun kalmamışlardı öğretim ve eğitim nimetlerinden. Yedi yaşındakiler anneleriyle, ablalarıyla, seyrek de olsa babalarıyla gelip yazılmışlardı Hacıbaba ilkokuluna. Babalar iş güç sahibiydiler, öyle her istenilen zamanda okulda bulunamazlardı. Semt bakımından , Fesleğen sokağının çocukları Hacıbaba ilkokuluna düşüyorlardı. Ferit Derler'in ailesi bir yana, sokaktakilerin tümü Milli Eğitim Müdürünün buyrultusuna uymuştu. Ama Derler ailesi, soylu çocuklarının Hacıbaba okulu gibi gösterişsiz, göreneksiz kenar mahalle okulunda harcanmasını hiç doğru bulmamıştı. Paraya kıyarak yavrularını iki sokak yukarıdaki Hacıkalfa okuluna yazdırmıştı. Böyle üstün yetenekli çocukların düşkün aile çocuklarıyla bağdaşamayacağına inanan bu aile, gözü özel okullara dikecekti kuşkusuz. Gelgelelim, baba cezaevinden çıkmadan yeni ymasraf kapısı açmak her bakımdan sakıncalıydı. Dedikodudan hoşlanmazdı Derler ailesi... Söylenen, konuşulan, denilen sözlerden çekinmeseler soyadlarını Derler olarak yazdırırlar mıydı hiç?

Ferit'i okula annesi Şefika Derler götürüp getiriyordu. Romatizmalıydı Şefika Hanım, üstelik... Hacıkalfa okulu yokuşun taa başındaydı. Ferit'e bu yokuş koymuyordu ama, giderken gelirken Şefika Derler'in dizleri kırılıyordu... Günde iki kez bu yokuşu çıkıp inmek bitiriyordu onu, bu romatizmalı halinde. Çocuğunun yollarda şununla bununla yüz göz olmaması için katlanıyordu bütün bu yorgunlaklara. Babasının sıkı önerileri vardı taa cezaevinden. Kötü çocularla düşüp kalkmasını, oynayıp şakalaşmasını hiç doğru bulmuyordu.

Okullar açılmadan önce bütün gün Fesleğen sokağının çocuklarılya düşüp kalkarken, şimdi onlarla yalnız oynamak değil, konuşmak bile yasak edilivermişti.

Bütün bunları bilen Fesleğen sokağının çocukları, ne yapıp yapıp, daha çok öğle paydosunda, onu buluyorlar, ayartıp parasını yanlış yere harcatıyorlar, çikolatalarına ortak oluyorlardı. Biçimine getirip bu kendilerinden kaçırılan bulunmaz hint kumaşını paçavraya çeviriyorlardı.

Bu çevredeki bütün okullar çift öğretim yaptıkları halde, Hacıkalfa okulu, yapısının yetersizliğinden yararlanarak, tek öğretim yapma-

yı başarmıştı. Okulun tutulması nedenleri arasında bu durumun da payı yok değildi. Annelerin başlarının bütün gün dinç kalabilmesi için böyle bir okula istek artacaktı, kuşkusuz. Bu yüzden müdür Hazım Harcalan giriş parasını artıracak, okulu koruma bağışlarını vergi haline getirecek, aylık yardım paralarını okul taksiti haline sokacaktı. Okulun saygınlığını, seçkinliğini düşürmemek için sık sık toplantılar, balolar, bale gösterileri düzenlemek gerekirdi ama, bunların yerine para harcamadan para getirecek yöntemlere başvurmak daha doğal olurdu. Düzenlenen bu «müsamere»de Ferit'in oyun yeteneği bu nedenle ortaya çıkarılmış, üstün başarısına yakışan bir rol bulunmuş, pilotluk gibi beceri isteyen bir rol uygun görülmüştü. «Küçük Uçman» diye bir şiir okuyacaktı, Uçağın bir kanadına çizmeli ayağını basarak.

Pilot çizme giyer mi, giymez mi yollu uzun bir tartışmadan sonra onun üstünlük yanını ancak mahmuzlu çizmeyle açığa vurabileceği sonucuna varılmış, böylece yapısıyla çelişen az rastlanır bir kılığa sokulmuştu.

Öğleden sonra Milli Eğitimin ileri gelenleriyle birlikte tüm öğrenci velileri, yüz ağartacak gazeteciler, Derler'in Derler'liğini kavrayama-

yan başkomser ve benzeri yetkili, yetenekli kişiler çağrılanlar arasındaydı.

Biletler, kimi nedenlerle elden satılıp bitmişti. Kapı da tıkır tıkır para sayılsa bile içeri girilemezdi. Ama müdürün istediği kişileri içeri alma yetkisi vardı. Bu konuda ikinci yetkili de ortağı, dostu, Okulu Koruma Derneği Başkanı Mahir Becerikli'ydi. Çünkü okul kaç yıldır onun sayesinde korunmuştu. Korunmuştu ya, kimden korunduğunu, bundan sonra da kime karşı korunacağını ancak bu iki ortak bilirdi. Düzenlenen gösterim de, bu korunma planına uygun biçimde gelişmiş, uygulanmaya konmuştu.

Gösterimin uygulanacağı gün takvimlerdeki adı var kendisi yok bayramlardan birine rastlatıldığından, okullar resmen kapalıydı. Okul zaten ne zaman açıktı ki!..Soğuklar, hastalıklar, iğne günleri, aşı günleri dışında ancak cumartesilerle pazarlar kalıyordu, açık olması gereken günler arasında. İşte Hacıkalfa okulunun «müsamere»si bu günlerden birine rastlatıldığı için, Fesleğen Sokağının bütün çocukları ayaktaydı. Bu «gösterim»e nerden, nasıl girileceğini tartışıyorlardı çeşme başında. Lüfer Temel:

«Ben nasıl olsa gireceğum,» dedi, «Siz paşi-

nizun çaresine bakun!»

«Nasıl gireceksin?» diye sordu Paytak.

«Kalabalukta pencerenin biri nasil olsa açılur daaa!.. Açıldi mi pancereden dalacağum içeru.»

«Anladık, nasıl gireceksin herkesin gözünün önünde!» diye sordu Dobiş Mehmet.

Bu pencere sözü Paytak Yılmaz'ın kafasını işletmişti:

«Uzatmayın çocuklar,» dedi, «bana bırakın siz gerisini!»

Ne yapacağını planlamıştı Paytak. Hacıkalfa okulunun hademesi, Fesleğen Sokağında oturuyordu. Oğlu Yılık Recep de babasının okuluna gidip gelen seçkinler arasındaydı. Paytak, onu buldu mu bu pencere işi yoluna girdi demekti.

Paytak Yılmaz, yardımcısı Dobiş Mehmet'in kulağına eğildi:

«Şunları görüyor musun?» dedi, «Bunlarla ne yapıp yapıp Kırkyalan Ferit'in uçağını, tam Küçük Uçman şiirini okurken uçuracağım.»

«Nereye uçuracaksın?»

«Canım, uçak nereye uçar, havaya. Gümm! Ferit'in çizmeleri bir yana, kasketi bir yana!..»

«Biz de görecek miyiz cümbüşü?»

«Neden uğraşıyoruz sabahtan beri.»

«Ama hep birden girelim. Bütün Fesleğen Sokağı ki, tadı çıksın!»

«Göreceğiz...»

Yılık Recep'i çeşme başında buldular, annesine su taşırken... Yılmaz'ın sözünden çıkmazdı Recep, aynı memlekettendiler. Birinci sınıfı Hacıkalfa'da okuyan Paytak, okulun girdisini çıktısını çok iyi bilirdi.

«Recep,» dedi, «sende gidecek misin Hacıkalfa'ya?»

«Almazlar ki beni,» dedi, Recep, boynunu bükerek.

«Neden almazlarmış. Sen de o okuldan değil misin?»

«Benim babam hademeee...»

«Canım hademeyse daha iyi ya.»

«Olsun. Babam sokmaz beni, kovalar.»

«Bak Recep. Biz ne yapıp yapıp gireceğiz okula! Mahalle arkadaşımızı alkışlamak istiyoruz!»

«Kimi?» dedi Recep, kuşkuyla.

«Canım Kırkyalan Ferit var ya... Ferit Derler...»

«Kuşkulu kuşkulu sordu:

«Onu mu alkışlayacaksınız?»

«Başka kimi alkışlayalım. Sokağımızın çocuğu. Canciğer dostumuz.»

Aklı pek yatmamıştı.

«Peki sonra?» dedi, «Nasıl girip de alkışlayacaksınız? Bilet yok ki...»

«Sen babana gidip diyeceksin ki... Baba, diyeceksin...»

Paytak sözün gerisini, ne söylemesi gerektiğini düşünmemişti ki... Recep'in bir bahaneyle babasının okuluna girmesi, girince de, kimse görmeden kömürlüğün penceresindeki sürgüyü gevşetip aralık bırakması gerekiyordu.

«Bak Recep,» dedi Paytak, «annem soru-

yor diye girersin okula, babana sokulursun, eğer karşına çıkarsa baban...»

«Ne soruyor annen, derse?»

«Canım bir şey uydurursun sen de. Senin yapacağın iş, bodruma inip sürgüyü çekmek. Gerisini bana bırak...»

«O kolay da... Babamın yanına girmek de kolay... Ona ne söyleyeyim ben, beni oralardan kovalamaması için?»

«Annem seni çağırıyor, desen?»

«Ben neden çağırıyormuşum, siz çağırın! Yalanım ortaya çıkarsa yapışır yakama babam, dayaktan öldürür beni. Ama sizin yalanınız ortaya çıkarsa, kaçar kurtulursunuz!»

«Bak bu doğru işte! Aferin Yılık Recep! Şimdi söyle bize. Babanın kiminle işi oluyor en çok?»

«Kiminle olacak, başkomserle...Babam okul tatil olunca onun yanma bekçi olarak girer... Yardımcı gibi...»

«Öyle desene. Gerisi kolay artık. Onu okuldan uzaklaştırınca, koşa koşa girersin okula... Babam nerde diye sorarsın... Sana yok dediler mi, inersin, helaya gidiyorum diye, bodruma... Kapının sürgüsünü çeker, Aralık bırakırsın... Tek tek alırım bizim çocukları içeri. Oyunun ge-

risi de, sonra... Ferit tam şiiri okurken... Bomm!»

BEŞİNCİ BÖLÜM

Evet... Kırkyalan Ferit çıkacak sahneye... Başlayacak çizmesiyle, süslü urbalarıyla, madalyaları, yıldızları, yaldızlarıyla Küçük Uçman şiirini okumaya. «Bütün gökler bizimdir. Bir kartalım kocaman,» dedikten sonra üç kez göğsüne vuracak. «Hiç bir şeyden kokmam ben!.. Ne toptan, ne roketten...» der demez, uçağın içindeki çatapatlar, fişekler ateşlenecek. Uçak da, çizmeler de, kasketler de bir yana gidecek... Kimbilir, Ferit de «Anneee!..» diye uzanıverecek oracığa.

Koskocaman bir dördüncü sınıf öğrencisi olan Paytak Yılmaz öyle bir oyun düzenlemeyi düşünmüştü ama, bunu başarıyla uygulamak, o kadar kolay olacak mıydı? O yapsa yapsa sahnenin altına girer, tam Ferit şiir okurken, «Gümm» diye bir mantar tabancası patlatabilirdi. Düşünüyor, düşünüyor, uygulama olanakları taşıyan güzel bir oyun bulamıyordu.

Dobiş'i bir köşeye çekmiş, bu konuda onun da düşündüklerini öğrenmek istiyordu. Bir ara Dobiş,

«Öyle sinirleniyorum ki onun çizmelerine,» dedi. «Çalacağım o gün bu çizmeleri

ben!»

«Ayakkabıyla okur şiiri!»

«Şapkasını çalarım.»

«Kızlardan bir bere alıp geçirirler başına...»

«Giyeceği urbaları çalarım. Hemen giyecek birşey bulamazlar... Bu işten de vazgeçer öğretmenler, o zaman. Fiyakası bozulur.»

«Olmaz, okul forması giydirir gene okuturlar. En iyisi...»

«Söyle en iyisini de hemen yapalım!»

«Kendisini çalmak... Ne dersin?»

«Nasıl yani?»

«Kaçırmak be!»

«Nasıl kaçıracağız?»

«Kandırır, götürürüz bir yere. Kapıyı üstünden kilitleriz. Okuldaki oyunlar bitene kadar çıkarmayız dışarı.»

«Açar pencereyi, bağırır. Gelirler kurtarırlar. Bizi de doğru komser Nail Bey'in karşısına!»

«Offf!.. Bir oyun yapamazsak deli olurum ben! Annemin uyku haplarından versem de uyutsam onu!»

«Başka ilaç verip uyarırlar. Bizi de doğru içeri!»

«Ne yapalım?»

«Gidip alkışlamaktan başka çare yok.»

«Ben alkışlayacağım onu haaa?»

«Peki, ben gider alkışlarım. Şimdi yapılacak iş önce Halil Ürkmez'i karakola yollamak! Sen gidersin, Halil Amca, dersin, seni başkomser Nail Bey karakoldan istiyor, dersin!»

«Kolay. Sonra!»

«O kadar. Bir daha görünmezsin ortalarda.»

«Anladım. Zaten kim tanıyacak ki beni...»

Dobiş Mehmet okula giderken Yılık Recep'e sesleniyordu. Paytak Yılmaz da,

«Tamam,» dedi, «senin moruk karakolun yolunu tuttu mu, sen de yallah okula! Kapının sürgüsünü çekmeye!»

«Bak Yılmaz Abi, sana bırakıyorum bu işin sonunu!»

Bu mahallede Paytak Yılmaz'a «abi» diyen tek kişi Yılık Recep'ti. Neden mi, diyordu? İlk önce Paytak, Recep'ten üç yaş büyük olduğu gibi, okulda da üç sınıf ilerdeydi. Evleri bitişikti. Sonra Recep, Paytak Yılmaz'ın eskileriyle büyümekteydi. Şu sırtındaki hırka bile ondan alınmaydı. Bunu kimse anlamıyorsa, nedeni, hırkayı Recep'in annesinin ceviz yaprağıyla kay-

nattığı için, hırkanın soluk yeşil bir renk almasındandı.

Sokağın başında hademenin karakola geçmesini bekliyorlardı, bir duvarın arkasına gizlenerek. İyi bulmuşlardı bu başkomser dalgasını. Halil Ürkmez, ne yapar yapar, başkomser çağırınca iki eli kanda olsa da koşar giderdi. Uzun süre bekiediler.

Önce Halil Ürkmez'in öksürüğü vardı, sağlam bir adam sayılmazdı. Kolay değildi yedek bekçilik...

Paytak Yılmaz, Recep'e,

«Koş şimdi okula,» dedi, «Hacer Hanım şimdi okuldadır. Sor ona babanı. Sonra da helaya gidiyorum diye in bodruma. Hadi, yallah, gerisini de bana bırak sen!»

Yılık Recep okul kapısının bulunduğu sokağa saparken Paytak da arka sokağın yolunu tutmuştu. Gidiş geliş bakımından bu sokak daha da sönüktü. Az ilerde mahallenin döküntülerinin atıldığı çöplük vardı. Okulun kömürlüğü bu çöplüğe açılırdı daracık bir kapıyla... Paytak Yılmaz elleri arkasında, bir süre bu sokakta gidip geldi. Recep'in okula girme süresi dolduktan sonra da çöplüğe doğru yürüdü. Kömürlüğün kapısını yavaşça itti. Tamam! Aralıktı.

'Aferin Yılık Recep!' dedi içinden. 'Kıvırdın demek bu işi! Eğer Ferit, Küçük Uçmanı okurken bütün okulu ayağa kaldırmazsam, bana da şu mahallenin Yılmaz Yolaçar'ı demesinler.'

Kimseye görünmeden, ters sokaklardan geçerek Bacaksız'ın evinin önüne çıktı. Üç kısa, üç uzun ıslıkla onu çağırdı. Bir anlaşma vardı aralarında. Bu ıslığı ne zaman kim duysa, tüm işlerini yüz üstü bırakıp belli bir yere koşacaktı.

Bacaksız, annesinin koyduğu çorbayı içiyordu. Islığı duyunca çorbayı yarım bırakıp fırladı yerinden. Annesi arkasından baka kalmıştı, nereye gidiyordu bu çocuk, böyle deli gibi?

Arka sokakta buluşunca Bacaksız sordu:

«Nasıl geldim? Tam zamanında, değil mi?»

«Evet, tam zamanında...» dedi Paytak.

«Çorbayı bile yarıda bıraktım!»

«İyi! Öyle olacak işte.»

«Aferin yok mu bugün?»

«Daha dur. Yeni başlıyoruz. İşi kıvırabilirsen aferin bile az gelecek! Akmarsık çetesinin ünlü karamelasından tam üç tane sana!»

«Yaşasın!»

«Şimdi dinle beni.»

«Dinliyorum.»

«Biliyorsun, Hacıkalfa okulunda eğlence var bugün.»

«Biliyorum.»

«Sana iş düşüyor, en güvendiğim adam olarak.»

«Hazırım,» dedi Bacaksız.

«Şu Kırkyalan Ferit Derler var ya...»

«Söyle, gene çantasına taş mı dolduracağım?»

«O kadar zahmetli iş yok bugün... Sadece... O şiir okurken sahnede... Sen...»

«Eee?»

«Alt üst edeceksin ortalığı...»

«Nasıl, onu söyle bana!»

«Anlatacağım, acele etme! Planlı iş bu. Hacıkalfa okuluna gireceğiz...»

«Nasıl gireriz, alırlar mı bizi?»

«Bütün bizim Fesleğen sokağı, hep birden içerdeyiz! Tam Ferit şiir okurkeeen... sen bir düğmeye basacaksın. Sonra da geldiğin yerden tıpış tıpış çıkıp gideceksin.»

«Bu kadarcık mı?»

«Bu kadar işte.»

«Ben de sandımdı ki...»

«Gene sandığın gibi olsün! Şimdi başlayalım işimize... Yürü gidelim.»

Arka sokaklardan dolana dolana Hacıkalfa okulunun arksındaki çöplüğe vardılar.

«Al şu el fenerini,» dedi Paytak Yılmaz.

Bu, küçük, pırıl pırıl bir el feneriydi. Bacaksız birkaç kez düğmesine dokundu. Şu güneşli günde bile ışığı belli oluyordu.

Çöplüğü geçtiler. Bodrum kapısına geldiler. Paytak yavaşça itti. Hemen içeri girip kapattılar. Kapının diline kağıt soktuğu için tüm kapanmamıştı.

«Yak lambayı,» dedi Paytak. Lamba yanınca ince bir yol açılmıştı sanki önlerinde. Kömürlüğün kapısından koridora geçtiler. Suyu çekilmiş hamamı andırıyordu, bu bodrum. Gi-

ren çıkan olmadığı için toz toprak içindeydi ortalık.

«Benim eski okulum bu,» dedi Paytak,«Köşesini bucağını bilirim. Saklambaç oynardık buralarda. Şurası da sığınak. Çok para dökmüşler buraya, savaş yıllarında...»

«Belli,» dedi Bacaksız.«Bizim evden daha güzel.»

Ama neresinden belliydi güzelliği oda bilmiyordu. Gerçekten de Saim Sayman'la Mahir Becerikli çok para dökmüşlerdi buraya. Ne yazık ki okul eskimiş, sığınak olduğu gibi kalmıştı.

Paytak Yılmaz, duvardaki kırmızı bir kutuyu göstererek:

«Görüyor musun bu kutuyu?» dedi.

«Görüyorum. bir kağıt yapıştırılmış üzerine.»

«Kağıdın altında da bir düğme... Onu da görüyor musun?»

«Görüyorum.»

«Şimdi iyi dinle beni... Tam bir saat sonra... Oyun başlayacak, yukarıda, tam tepende... Önce İstiklal Marşı... Sonra... Bir ders sürecek kadar uzun bir oyun...Daha sonra da bizim Kırkyalan Ferit... Tam Küçük Uçman diye şiire başlayıncaaa... Sen şu düğmeye basacaksın!

Uzun bir süre kaldırmayacaksın parmağını! Tepende koşuşmalar olacak... Şu kapıdan pırrr... Doğru annenin yanına... Başkomser Nail Bey sorsa bile görmedim, bilmiyorum, o kadar? Ben annemin dizinin dibinde oturuyor, çorbamı içiyordum, diyeceksin. Anladın mı?»

«Anladım. Anlamaz olur muyum. Kaç para eder, cümbüşü göremeyeceğim ki ben.»

«Anlatırlar sana, bizim çocuklar... Sen şimdiden bu sığınakta kalacaksın! Az sonra bizim çocuklar bu kapıdan girecekler. Gelen konuklara karışıp teker teker sızacaklar içeri...»

Bacaksız Bahri şöyle bir kendini yokladı. Korkar mıydı burda yalnız kalmaktan? Neden korkacaktı! Elektrik feneri vardı elinde. Şöyle bir düğmesine dokundu mu, üzerine doğru gelenler, tabancasının tetiğine dokundu sanıp kaçarlardı.

«Tamam mı?» dedi Paytak Yılmaz.

«Tamam!»

«Gidiyorum ben! Sakın sığınaktan çıkayım deme. Bizimkiler görürlerse seni, oyunu çakarlar. Korkmaca yok haaa! Şaşırmaca da yok!»

«Çocuksun be!»

ALTINCI BÖLÜM

Bütün işler tıkır tıkır yolunda gidiyordu. Paytak Yılmaz, yanında en azından yirmi çocuk, Fesleğen sokağını katmış önüne, Gülten de aralarında olmak üzere, tümünü önce kömürlüğe doldurmuş, sonra da teker teker konukların arasına karıştıra karıştıra hepsini salona sokmayı başarmıştı. Sanki çocuklarıymış gibi, gelenlerin mantolarının, paltolarının eteklerine saklanarak salona giriyorlardı. Biletlere okulun dış kapısında bakıldığı için hiç bir tehlike yoktu. Salona girince de dağınık dağınık oturuyorlar, birbirleriyle hiç konuşmuyorlardı. Konuşmalarının zamanı vardı.

İstiklal Marşıyla birlikte Paytak Yılmaz da işini bitirmiş, salonda yerini almıştı. Beşi biletli olmak üzere, tam yirmibeş konuk içerdeydi. Onlar için düzenlenmişti sanki bu gösterim!

Fesleğen sokaklılar bugün iki dirhem bir çekirdektiler. En güzel giyineklerini giymişler, en sevimli gülümsemelerini takınmışlardı. Uzaktan uzağa birbirlerine göz kırpıyorlar, herkesi atlatarak salona girip yerleşmenin tadını çıkarıyorlardı. Şu Paytak Yılmaz gerçekten becerikli çocuktu. Nasıl kıvırmıştı bu zor işi! Acaba

görevi burda bitiyor muydu? Dobiş Mehmet'le kafa kafaya vermişti ya, demek başka bir oyun sergileyememiş olacaktı. Daha başka ne yapabilirlerdi? Başardığı iş, ufak tefek iş değildi ki... Mahir Becerikli'yi, müdürü atlatmıştı. Bu kadarı yetmez miydi?

İşte çıkmıştı sahneye Mahir Becerikli amca. Bu kadar insanın buraya ne amaçla toplandığını anlatıyordu. Hacıkalfa ilkokulu için büyük bir başarıydı bu. Okulun bahçesine büyük bir havuz yapacaklardı pek yakında. Ortasına bir fışkiye «böyle diyordu» konduracaklardı. Yaz akşamları mahallenin bütün ileri gelenleri havuzun başına geçip oturabileceklerdi. Bu, bir bakıma sayın büyüklerle, sayın seçkinlerle, sayın yetkililerle, halkça bütünleşmekti. Okulun böyle kenar bir mahallede oluşu bir bakıma şanssızlıktı ama, yönetim kadrosu ne olursa olsun, okulun üstünlüğünü ve ününü üstün başarılarla duyurmuşlardı, duyuracaklardı da! Müdür, iş ortağı Mahir Becerikli'den sonra uzun uzun konuşmasa da olurdu. Herşey ortadaydı işte. Ne söylese övünmeden ileri geçmezdi. Temiz bir yuvaydı, görünüyordu. Bu yuvada kötüler barınamazdı. Başını alır kaçardı böyleleri!

Paytak Yılmaz, sözün burasında biraz alı-

nır' gibi olmuştu. Acaba kendisi de başını alıp kaçanlardan olmasındı? Bir bakıma da yanlış değildi hani... Açıkçası, barınamamıştı bu okulda. Hergün para, hergün yardım, temiz mendil, yeni ayakkabı, beyaz yakalık... Dergi, pul, çiçek, gezi, kılık kıyafet... Judo, karate... En sonunda Yavru Kurt giysileri... Bin liralık izci takımı...

Birden herkes ayağa kalkmıştı... Ne oluyordu? Müdür sahnedeki mavi formalı çocuklarla marş söylemeye başlamıştı. Akortsuz sesiyle herkesten çok bağırabileceğini belirtmek için daha da bağırmak istiyordu ama, sesi yetmiyordu.Bundan ötürü üzgün, kaşları çatık, alnı çizgi çizgiydi.

İstiklal Marşından sonra oynansa oynansa «İstiklal» piyesi oynanırdı. Paytak Yılmaz, bu piyesi bu okulda kaldığı üç yıl içinde üç kez gördüğü için bir tad alamazdı artık. Görüp ezberlediği şeylere hiç ilgi göstermezdi.

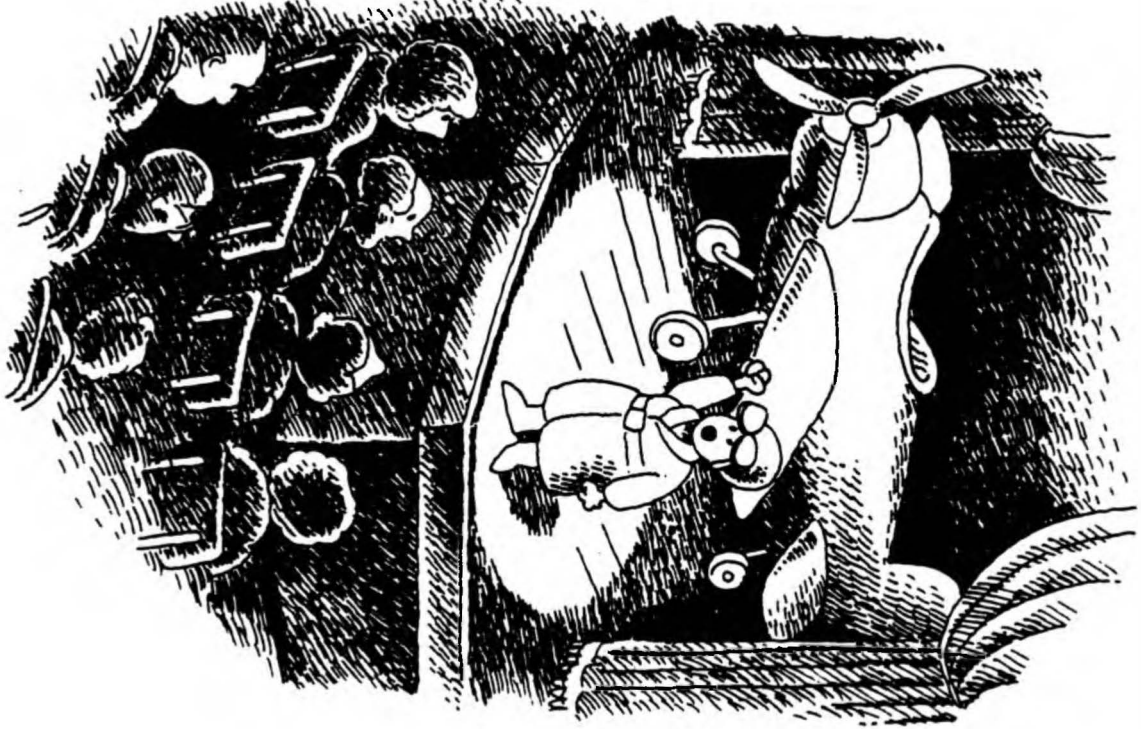
Oyunu bir yana bırakmış, tavanı inceliyordu. alarm zilleri, düdükleri bu salonun nerelerine takılmıştı acaba? En az dört yerde olduğunu iki yıl önceki denemelerden biliyordu. Hemen her sınıfta, her salonda, her koridorda bunlardan dörder tane olacaktı. üçü büyük zildi, biri

de siren dedikleri o sinir bozucu düdüktendi. Okulu Koruma ve Güzelleştirme Derneği, bu alarm zillerine «bunlara çan demek daha doğruydu» çok önem vermişti o yıllarda. Valiyi, Belediye Başkanını bile çağırıp denemeler yapmışlardı. Vali en sıcak kutlamalarla Müdür'ün ellerini sıkmış, «Bu alarmın bir eşi, ne İstanbul'da, ne de Balkanlarda var!» demişti. Düğmelerin yerini kimse bilmediğinden, her önüne gelen parmağını basamazdı tehlike anlarında. Eğer Paytak Yılmaz biliyorsa, burda çalışan birinden, elektrikçi olan amcasının oğlundan öğrendiği için biliyordu. Son Sıkıyönetimden beri, bir deneme bile yapılmamıştı okulda.

Paytak bir ara «bu oyun ne demek istiyor acaba,» diye düşünmüştü. toparlanması zordu, aklı başka şeylerdeydi. İkide bir elektriklere bakıyordu, yanıyor mu diye. Akım yoksa bunca emekler boşa giderdi.

İşte çıkmıştı ortaya uçak... Amma da geniş kanatları vardı haaa!.. Bütün sahneyi doldurmuştu bir uçtan bir uca... Salondaki ışıklar, uçağın sahneye girmesiyle kapatılmış, mavi bir ışık verilmişti. Sanki uçak maviliklerde uçuyordu.

Koyu mavi giysiler içinde bir pilot girmişti sahneye. Pilotun küçüklüğü uçağı daha da

büyütmüştü bir anda.

Pilot, uçağa doğru yürümüş, yürümüş, adımını tam atacağı sırada uçağın pervenasi büyük bir hızla dönmeye başlamıştı. Pervane, bir süre döndükten sonra, çıkardığı gürültünün şiir okunmasına engel olacağı düşünüldüğünden, gizli bir elin dokunuşuyla hemen durduruluvermişti. Kırkyalan Ferit'in şiir okumasının tam sırasıydı artık. Çarpıntıdan, coşkudan kısılan bir sesle başladı okumaya:

Ben küçük bir uçmanım
Uçmak istiyor canım!
Dokundum mu düğmeye
Masmavidir dört yanım.

İşte tam bu sırada dokunmuş olmalıydı düğmeye Bacaksız! Okulun her köşe bucağındandan, salondan, koridorlardan, sınıflardan, odalardan, merdiven başlarından zil sesleri, düdük sesleri, siren çığlıkları yükseliyor, ortalığı çın çın çınlatıyor, sinirleri altüst ediyordu. Gerçekten alarm mı verilmişti, yoksa sahneye konulan oyunun bir parçası mıydı bu sinir bozucu sesler?

Yok, hayır! Bir tehlike olamazdı! Ama ne-

den sürüp gidiyordu bu alarm! Ziller, düdükler neden durmadan çalıyordu? Hayır, hayır! Bir tehlike vardı okulda!.. Kaçmalı, bir an önce kurtulmalıydı! Ön sıralarda oturanlar kalkmışlardı bile, birbirlerini itip kakıyorlardı.

Başkomserin tam kendini göstereceği zamandı. Salonun kapısında durmuş, kimseyi dışarı çıkarmıyordu.

«Heerkes yerine! Kimse çıkamaz salondan! Müsamere bitmeden nereye?»

Sonra küt küt atan yüreğini bir eliyle bastırarak:

«Sayın misafirler,» dedi, «buyrun yerlerinize!»

Tam bu sırada alarm da durmuştu. Söz Mahir Becerikli'nindi artık:

«Sayın konuklarımız!» diye seslendi ayaktakilere. «Buyrun, oturun yerlerinize! Oturun da işimize devam edelim!»

Müdür de kendini toplar gibi olmuştu.

«Evet sayın konuklarımız!» dedi, «Bu alarm, oyun gereğidir! Bilindiği gibi, tek bir uçak da olsa, uçak göründü mü böyle alarm düdükleri çalacaktır. Küçük uçmanımız, hepinizi korkutmuşa benziyor! Rica ederim, kendinize gelin artık!»

Asıl kendine gelmesi gereken kendisiydi! Benzi kül gibiydi. Yüreği hala küt küt atıyordu.

Bizim yürekli uçmanımız da apışıp kalmış, incecik sesiyle durmadan bağırıyor, ağlıyordu:

«Anneee! Nerdesin, anneciiim! Beni al burdan!..»

Annesi şaşkın koşmuştu sahneye. Bu alarmın neden verildiğini pek kestiremediği için ne yapacağını da şaşırmıştı.

«Sus, oğlum,» diyordu. «Ne var korkacak! Bak amcalar, teyzeler geçtiler yerlerine! Hadi bakalım sen de topla kendini! Koskocaman pilotsun. Ayıp değil mi! kes ağlamayı... Ne derler soona sana!»

«Lütfen yerinize! Devam ediyoruz!..»

Müdür herkesi yatıştırmak, biraz da serinletmek için uçağın gizli düğmesine dokunuvermişti. Son hızla dönmeye başlamıştı pervane. Döndükçe yerlerine yerleşmeye çalışanların saçlarını, eşarplarını, atkılarını, eteklerini havalandırıyordu.

Şefika Derler de oturup yerleşenler arasındaydı artık. Oğlunun yüzüne sevecenlikle bakıyor, sağlığından kuşkulanacak yönler arıyordu.

Pervanenin düğmesinden elini çeken müdür:

«Tamam,» dedi, «Küçük uçmanımız, şiirin gerisini okuyabilir artık!»

Kendine gelmek, şiirin gerisini anımsayabilmek için uçağın üzerine attığı ayağını bir kaç kez değiştiren Ferit, nerde kaldığını pek kestiremeden okumaya başladı:

Bir kartalım kocaman
Arkamda mavi duman
Ne toptan, ne roketten!
Hiç birşeyden korkmam ben!

Daha gerisi var mıydı? Vardı da unutmuş muydu? Okuyacak hali mi kalmıştı. Birden zınk diye duruvermişti. Durduğuna, gerisini okumadığına bakılırsa burda bitiyordu demek. Ne duruyorlardı öyleyse? Neden alkışlamıyorlardı? Onları coşkudan coşkuya sürükleyen bu Küçük Uçman değil miydi? Neden alkışlamıyorlardı öyleyse?

Birden bomba gibi bir alkış başladı ön sıralardan, ama nasıl alkış!.. Önlerden başlayan bu alkış bir anda gerilere doğru kaydı, bütün bir salona yayıldı:«Yaşa Küçük Uçman!»

«Sen çok yaşa aslan pilot!..»

«Bravo.»

Müdür hemen sahneye atladı. Küçük Uçmanı aldı kucağına. İki yanağından öpmek için iki yanından kocaman elleriyle tutup yukarıya öyle bir kaldırdı ki... Bir de ne görsün! Alt yanı vıcık vıcık su içinde... Çizmeler dolmuş, taşıyor!

Hemen öpmekten cayarak olduğu yere bırakıverdi. Bırakırken perdenin hemen çekilmesini de işaret etmeyi unutmamıştı.

Alkışların perdenin kapanmasına değin sürmesi bir görenekti ama, tek alkış duyulmuyordu. Gülmekten kimse de hal kalmamıştı ki alkışlasınlar. Ama sonunda en arkalardan öylesine bir alkış yükseldi ki... Alt üst oluyordu ortalık:

«Yaşa Kırkyalan!»

«Yaşa kahraman Ferit!»

«Hiç bir şeyden korkmazsın sen ha!..»
«Yaşa ıslak donlu Ferit!»
«Aslan Ferit!»
«Şefika teyze! Bez getir!..»

YEDİNCİ BÖLÜM

Şefika Derler, oğlunun adının başına bir ad daha eklendiğini o anda anlamış, daha eve gitmeden, hemen oracıkta Ferit'in okulunu değiştirmeye karar vermişti. Biliyordu adının başına bir de «Sidikli» sözünün ekleneceğini.Sidiklilik, Ferit için yeni bir olay değildi. Bu iş tam yedi yıldır sürüp gidiyordu. Ama Hacıkalfa okulundaki olaya kadar açığa vurulmamıştı hiç. Her ne kadar alarm düdüklerinin sinir bozucu seslerinden, salondakilerin telaşlarından korkarak bi ıslatma olayı ortaya çıkmışsa da, ortada çocuk olarak yalnız Ferit yoktu ki. En azdan yirmi, yirmibeş Fesleğen sokağı çocuğu vardı. Hiç birinin giysisinde en ufak bir ıslaklık görülmemişti. Bütün okulu ayağa kaldıran Bacaksız Bahri bile tertemiz, kupkuruydu.

Parmağını zilden kaldırınca, hemen sığınaktan çıkmıştı. Bodrumun tozlu koridorundan geçip aralık kapıdan, yallah dışarı!.. Haaa... Çıkmadan önce elindeki feneri düğmesine basıp yakmış, «ardıma takılan var mı» diye geriye dönüp bakmıştı.

Çöplüğe çıkınca yoldan geçenlerin kendisini tanımaması için arkasını dönmüştü. Küçük

su dökmek istiyordu, çünkü tam ikibuçuk saat kalmıştı sığınakta; sıkışmıştı. En doğal hakkıydı bu. Bir damlasını bile üstüne bulaştırmadan işini görmüş, yolunu sürdürmüştü. Nereye gitmesi gerektiğini de biliyordu Paytak Yılmaz, «doğru annenin yanına gideceksin,» dememiş miydi?

«Aferin şu Yılmaz'a!» dedi. «Nasıl da hesaplamış herşeyi, inceden inceye!»

Eee, kendisi de Akmarsık Çetesinin üç karamelasını haketmişti doğrusu!.. Damgalıydı şekerin kağıtları... Herkes üçünü birden hakedemezdi bu şekerlerin. Yılmaz söz vermişti Vereceğim deyince verirdi. İyi çocuktu Yılmaz. Ona, bundan sonra «Yılmaz abi» dese daha iyi olmaz mıydı? O,dördüncü sınıftaydı, kendisiyse birde. Yok yok, eğer sözünde durup da damgalı şekerleri verirse «abi» diyecekti ona. Yakışırdı «abi» lik Yılmaz'a!

Gülten biliyor muydu acaba zilleri kendisinin çaldığını? Ya Zeynep? Duyarlarsa başkasından duysunlardı! Ağzını açıp bir şey söylemeyecekti ikisine de. Hem söz vermişti Yılmaz'a. Yılmaz'a değil, Yılmaz abiye!

«Anneee!»

Annesi kapının önündeydi.

«Ne var!»

«Hiiiç!»

«Nerden geliyorsun?»

«Şeyden ... İşte şuralardan...»

«Şuraların adı yok mu be? Sabahtan beri seni arıyorum! Söyle nerdeydin?»

«Çeşmenin oralarda!»

«Hadi yalancı sen de!.. Hep su taşıyorum çeşmeden... Görmez miydim oralarda olsaydın!»

«Ben oynuyordum oralarda...»

«Kiminle oynuyordun? Çocuk mu kalmış ki sokakta be!»

«Ben de ona şaştım ya! Nereye gitmiş bu çocuklar?»

«Bir de bana soruyor! Hadi, gir içeriye de biraz yazı yaz!.. Herkes sular seller gibi okuyor. Sen daha söktüreceksin. Çabuk gir içeriye!»

«Anne!..»

«Ne var be!»

«Benim çorbamı nettin sen? Duruyor mu?»

«Ne çorbası, çorba mı kalır bu saate kadar, yedim onu ben.»

«Karnım aç benim.»

«Al defteri, ikiyüzelli gram zeytin al bakkaldan... Bir de ekmek al da zıkkamlan.»

«Ah benim güzel annem! Benim iyi annem! Nerde defter? Ekmek kutusunun içinde mi?»

«Her zaman nerdeyse orda. Bakkal, babanı sorarsa hafta sonunda uğrayacak de.»

«Bu bakkal da çok oluyor artık!»

«O mu çok oluyor, sen mi, yoksa babanın külüstürü mü, belli değil. Hadi, çok konuşma da al söylediklerimi.»

«Anne, okul bir tatile girsin, boyacılık yapıp para kazanmazsam bana da Bahri Dönmez demesinler.»

«Sen okuyup yazmayı öğren de gerisine karışma. Senden para isteyen mi var. Hele önce al da şu kovayı doldur çeşmeden, beyazları bir daha sıkayım da bitsin şu iş! Ayaklarıma karasu indi sabahtan beri!»

«Zeytin ekmeği yeseydim, diri diri getirirdim ya... Neyse...» diyecek oldu, gene de demedi. Aldı annesinin uzattığı kovayı:

«Sen iste benden,» dedi, «sana çeşmenin bütün sularını taşırım!»

«Hadi, geveze, sen de!..»

Annesi içeri girerken o çoktan çeşmenin yolunu tutmuştu. Seksek Ali'nin annesi sıradaydı. Ağaçtan birer tutamak çakılmış iki gaz tene-

kesi vardı iki yanında. En azdan bir saat beklemesi gerekirdi. Karşıdan küçük bidonlarla gelen Sevil'i görünce sevindi. Sarı saçlarını yeni taramış, temiz bir entari giymişti, bayram yerine gidecekmiş gibi... Belki de ağbeysi Yılmaz, ona kendisini Hacıkalfa Okuluna götüreceğini söylemişti. Öyleyse neden caymıştı? Bacaksız bunu öğrenmeden yapamazdı. Sevil çeşme başına gelir gelmez sordu:

«Eee, sen gitmedin mi?»

Oysa ilkin «ağbeyin seni neden götürmedi?» diye sormayı geçirmişti aklından. Sevil de sanki sorulması gereken soruyu biliyormuş gibi, «Ben kendim gitmedim!» dedi.

«Ama herkes orda!.. Bizim sokağın bütün çocukları...»

Kızmıştı Sarı Sevil:

«Ben gitmedim işte!» dedi. «Ne işim varmış orda!»

«Bak, ben de gitmedim. Ama Yılmaz abi ordaydı.»

«Ne? Ne, ne, ne? Yılmaz abi mi dedin?»

«Yılmaz abi dedim.»

«Senin nerden abin oluyormuş?»

«Benden büyük değil mi? Hem dördüncü sınıfta... Hem de... İyi çocuk o»

«Hiç de iyi değil! Herkesi götürüyor da Hacıkalfa okuluna...»

«Sen kardeşisin diye... Belki orda şey olursa... Sen ezilmeyesin diye...»

«Neler söylüyorsun sen? Hiçbir şey anlamadım. Ne olurmuş orda?»

«Karışıklık.»

«Ne demek o?»

«Ezilirisin diye...»

«Herkesi topladı götürdü. Hapşırık Gülten bile gitti.»

«Gitti ya! Söylemiş onlara... Ben sizi biletsiz içeri sokacağım, demiş.»

«Sokabilmiş mi?» diye sordu Bacaksız, kurnazca.

«Bak buralarda kimse yok...»

«Nasıl sokmuş acaba? Belki de... Kömürlükten...»

Yüreği küt küt atıyordu Bacaksız'ın. Acaba kendisinin zile dokunduğunu biliyor mu, diye...

«Bilet almıştır Mahir amcadan, onun eski okulu değil mi? Bir şey düşünmüştür elbet!»

«Ben biliyorum,» dedi Bacaksız, övünerek.

Tam Sevil'in yanında önemli kişi olmanın zamanı gelmişti.

«Anlamadım,» dedi Sevil, «Neyi biliyorsun sen?»

«Şeyi... Nasıl girdiklerini...»

«Nasıl girmişler?..»

Birden durakladı Bacaksız. Kötü mü yapıyordu yoksa? Hiç açmasa daha mı iyiydi? İyi ama, şu sokakta, şu mahallede, İstanbul denen kocaman kentte nasıl önemli kişi olurdu. Bildikleri hep kendinde kalırsa, açığa çıkmazsa?

«Nerden mi girdiler,» dedi «Nerden olacak, okulun arka kapısından!»

A! Neden önemsemiyordu bulup açığa vurduğu gizli olayı? Hem de yüreklilik gösterip içine girdiği bu karışık işi?

«Demek okulun kapısından biletle girmediler öyle mi?» diye sordu Sevil.

«Yok, biletle girmediler...»

«Bende sandımdı ki , herkesin elinde bilet...»

«O kadar bileti nerden bulsun Yılmaz abi?»

«Bulamazsa herkesin önüne geçip de sizi götüreceğim demesin!»

Demek boşa gitmişti bildiklerini açıklaması.

«Peki ama...» dedi Sevil, «Bütün bunları sen nerden biliyorsun?»

Hah, istediği ilgiyi şimdi bulmuştu işte.

«Bilirim ben!» dedi. «Bak ben bunları biliyorum da Kırkyalan Ferit'i gene de seyretmedim.«

«Neden seyretmiyorsun, anlayamadım.»

«Beni götürmezlerse, hadi gidelim demezlerse, neden gideyim?»

Seksekin annesi tenekelerini doldurmuştu. Sıra Bacaksız'daydı.«Hadi Sevil,» dedi, «Koy bidonunu da dolsun!»

Doldurmak için hiç atılmıyordu, Sarı Sevil:

«Sıra senin,» dedi. «Sen benden önce geldin!»

«Olsun. Sen doldur, annen bekler seni.»

Sanki kendi annesi beklemiyormuş gibi...

Sevil hiç nazlanmadı, en cana yakın gülüşüyle baktı yüzüne, o kadar arkadaşça bir gülüştü ki, Bacaksız bu gülüş için annesinden azar da işitebilirdi, dayak da yiyebilirdi.

«Demek sen gitmedin oraya?» dedi Sevil. «Çağrılmadık yerde ne işimiz var, değil mi ya!»

Arkadaşça bir konuşmaydı bu. Sevil:

«Ferit, Küçük Uçman diye bir şiir okuyacaktı...» dedi, «Nasıl okuyabildi mi?»

«Bilmem, okurken bir patırtı...»

«Ne patırtısı?..»

«Şiirin ortasına doğru bütün ziller çalıverdi birden.»

«Ne zilleri?»

«Ben hiç bu kadar zilin, hepsinin birden çaldığını hiç duymadım. Parmağımı zile basar basmaz... Bir de ne göreyim bütün ziller... Sığınakta bile tam dört zil, bir de düdük... Ama ne düdük! Okul başıma yıkılıyor sandım! Yaktım fenerimi... Çıktım arka kapıdan dışarı.»

«Neler anlatıyorsun sen... Doğru mu bu anlattıkların?»

Hah!.. Şimdi bulmuştu aradığı ilgiyi işte... Herşeyi anlatabilirdi Sevil'e. Hem Sevil yabancı

değil ki...

Musluğun altındaki bidon dolmuş taşıyordu. Dolup taştığını görmüyordu ikisi de.

«Yılmaz abi, bana dedi ki, Kırkyalan Ferit, Küçük Uçman şiirini okumaya başlayıp da otalarına doğru geldi mi, dokunuver düğmeye, dedi.»

«Hangi düğmeye?»

«Kutunun içindeki düğmeye.»

«Haaa, anladım! Eee sonra?»

«Sonrası... Tepemde bir patırtı, bir gürültü... Hacıkalfa okulu tepeme yıkılıyor sandım.»

Ellerini çırpıyordu Sevil:

«Aman ne güzel! Sonra?»

«Bütün salondakiler yerlerinden kalkıp kaçtılar patır patır...»

«Sokağa mı?»

«Sokağa da kaçabilirlerdi. Kalın bir ses, herkes yerine otursun, bir şey yok, dedi. Tam ben o sırada sığınaktan çıktım, bir aralıktan yürüdüm, çıktım dışarı...»

«Nereye çıktın?»

«Çöplüğe çıktım!»

«Ne yaptın çöplükte?»

«Ne mi yaptım... Şey yaptım... Şeyimi yaptım. Canım çöplükte ne yapılır... Yürüdüm, çık-

tım arka sokağa!::»

«Sonra?»

«Sonrası... Hiç kimseye görünmeden geldim eve. Aaa!.. Senin bidon dolmuş da taşıyor bile!»

Sevil şaşkın şaşkın bakıyordu Bacaksız'ın yüzüne!

«Demek ayağa kaldırdın herkesi!»

«Kaldırdım ya!..»

«Çok güzel! Hiç hoşlanmıyorum Şefika Teyzeden de, oğlundan da... Görmedik şeyler! Annesi kürkünü giyip de pencerelere baka baka bizim kapının önünden geçmiyor mu... Annem deli oluyor. Peki, sana o alarm ziline dokun diye kim söyledi?»

Biliyordu Bacaksız, sorunun buraya gelip dayanacağını.

«Kim söyleyecek... Ben kendim dokundum. Baktım ki sığınağın duvarında bir zil düğmesi var... Üzerine, incecik bir kağıt yapıştırmışlar... Demek ki her zaman bu düğmeye basmak yok! Ya ne zaman basılacak? Kırkyalan Ferit, Küçük Uçman şiirini okurken!..»

Sevil katıla katıla gülerken birden durdu. Taaa karşıdan gelenlere bakıyordu:

«Kim onlar?» diye sordu Bahri.

«Sakın Şefika Teyze olmasın? Kürklü mürklü bir kadın...»

«Hem de o...» dedi Bacaksız.«Yanında da Kırkyalan Ferit.»

«Küçük Uçman!..»

Sevil duyulur duyulmaz bir sesle:

«Şefika Teyzeee!..» dedi.

Kadının kaşları çatılmıştı. Bakmıyordu yüzlerine. Yeniden seslendi:

«Şefika Teyzeee!..Ferit, Küçük Uçmanı okudu mu?»

Kadın onlardan yana başını bile çevirmeden:

«Okudu!» dedi.

«Dağıldılar mı okuldan?»

«Dağılmadılar.»

«Siz neden çıktınız ya?»

Bacaksız işin içinde olduğundan,

«Bak Sevil!» dedi, »Ferit nasıl yürüyor. Sünnet olmuş gibi.»

Doğruydu. Annesi adımlarını Ferit'in yürüyüşüne uydurduğu için hızlı gidemiyordu.

«Neden öyle gidiyor dersin?» diye sordu Sevil.

«Ferit, ben zilleri çalınca korkmuş... Korkunca da...»

«Anladım!»

«Bak pantolonunun önüne...»

«Tüm ıslak!..»

Ördekler gibi yürüyordu Ferit. İki yanına sallana sallana. Bacaksız dayanamadı:

«Sidikli Feriiit!» diye bağırdı arkasından.

«Sus!» dedi annesi, «su döküldü çocuğun önüne! Su içerken!..»

«Hem de küçüksu değil mi teyze?»

«Küçük, büyük... Su işte!»

Onlara duyurabilmek için bağırmayı sürdürdü:

«Sidikli Ferit!.. Sidikli Ferit!.. Güneşe dur da önünü kurut!»

Bacaksız'ın annesi, elinde ekmek zeytin, bakkaldan dönüyordu:

«Bak şu Bacaksız müsibete!» diye yürüdü

üzerine. «Su doldurmaya diye çıkmadın mı sen evden! Sana ne elin sidiklisinden be! Hani kovan senin!»

Bidonun dolup taştığını görünce büsbütün tepesi atmıştı:

«Hele şunlara bakın,» dedi, «Ben evde su doldurup gelecek diye bekliyorum, onlar da çeşme baında çeneye dalmışlar. Yürü bakalım!»

Bir dakikada doluveren kovayı eline almış, ekmekle zeytini de Bahri'nin eline tutuşturmuştu.

«Al şunları da zıkkımlanırsın evde! Düş önüme!»

Şaşkınlıktan Sevil'in karşısında dikilip duruyordu. Annesi dayanamadı, kıçına bir şaplak indirdi:

«Yürü! Daha duruyor. Bacaksız seniii!..»

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Kasabın oğlu Tomruk Hasan, çantasını açmış, Bacaksız'a mavi kağıda sarılı uzun bir çikolata gösteriyordu:

«Bak, senin var mı böyle çikolatan?»

«Bak benim üç tane şekerim var! Senin böyle karamelan var mı?»

«Benimki fındıklı!»

«Benimki de damgalı!»

Tomruk böylesini ne görmüş ne de duymuştu.

«Nasıl oluyor damgalısı?» dedi.«Çok mu tatlı oluyor?»

«Tadı, öbür şekerler gibi de... Kendisi başka...»

«Canım, kaç kuruş, onu söyle sen!»

«Bu parayla alınmaz ki... Damgalı şekerleri para versen de alamazsın.»

«Aç da bir göreyim!»

«Açmaaam.»

«Aç canım!»

«Onları nerde açacağımı ben biliyorum.»

«Nerde açacaksın?»

«Birini Kerem'in yanında, birini Zeynep'in yanında. Öbürlerini de Sevil'in yanında...»

Gülten'in yanında açmak için de bir şeker gerekirdi ya... Yoksa Zeynep'le Kerem için bir tek karamela mı açmalıydı? Ama ne olursa olsun, şu çikolatası ile şişinen kocakafalı Tomruğa da birini açıp göstermeliydi.

«Bak,» dedi, «Açıyorum. Damga neymiş gör!..»

Oysa kendisi derse girerken birini açmış da bakmış, bir yazı görmüştü. «A» vardı yazının başında. Bir de şöyle bir harf... Babası ka diyordu bu harfe. İkisi birden ne olurdu acaba?»

Öğretmen Haydar Aybekler pencereden bakıyordu.

«Sen öğretmeni gözetle,» dedi Bacaksız. «Gelirken dürt ayağınla beni.»

«Olur, dürterim, hadi aç!»

Karamelayı sıranın altına doğru uzattı. Önce açtığı için kağıdı gevşekti. Hemen çıkıvermişti damga ortaya:

«Bak,» dedi, «Görüyorsun ya, işte damga!»

Tomruk bir göz atmış, hemencecik de okuyuvermişti:

«Akmarsık... Dur çekme!.. Gerisini de okuyayım.»

«Ne? Akmarsık mı, okunuyor demek...»

«Bir de çe var... Tut da göreyim çe... çe... çete...»

«Vay anasını!» dedi içinden Bacaksız. «Demek bu damga, Akmarsık çetesinin damgası!»

Ne yapmıştı da göstermişti bu kocakafalıya. Şekeri sardı sarmaladı, cebine soktu.

«Öğretmenin verdiği yazıyı baka baka yazalım,» dedi.

«Neden baka baka yazacakmışım. Ben okuya okuya yazarım.»

Gerçekten de okuya okuya yazıyordu bu Tomruk. Nasıl olurdu da okurdu zor yazıları kocakafalı? Nerdeyse Akmarsık çetesini de bir bakışta okuyacaktı. Oysa ikisi birlikte başlamıştı okula.

Kalem gene sol elindeydi Bacaksız'ın. Alfabeye bakıp bakıp yazıyordu ama, hiç birini okuyamıyordu yazdıklarının. Pamuk Altan'ı kızdırdığı için, alfabenin neresinde Altan görse, bir bakışta tanıyordu öfkesinden. «Topun ortasında da top gibi yuvarlak bir o vardı. Bu yüzden görür görmez okurdu onu da. Tanıdığı yazılardan bir de «at» vardı. A'yı çok seviyordu, görür görmez tanıyordu. A ile başlayan bütün yazılar neden «at» olmuyordu acaba? Yazmak ne de olsa kolaydı da, okuması çok zordu. Hele sol

eliyle yazarsa, yazmaktan kolay bir şey yoktu.

Durup dururken soruverdi Tomruk:

«Akmarsık ne demek?» diye.

«Ne demesi var mı, Akmarsık, Akmarsık demek işte! Bunu bilmeyecek ne var? Ak marsık, kara marsık, sarı marsık...»

«Ben Karamarsık'ı biliyorum.»

«Nerden biliyorsun?»

«Babamın gazetesinde gördüm. On ikisini birden yakalamışlar.»

Uyanır gibi olmuştu Bacaksız:

«Sakın...» dedi, «Bunlar sigara satarken yakalanmasınlar?»

«Hem de Beyoğlun'da! Sigaraları da vardı ellerinde.»

«Yazık! Yakalanmışlar ha... İyi çocuktu Keriz Arif.»

«Hah, işte o!.. Ne dedin? Keriz Arif mi dedin?»

Kendine gelir gibi olmuştu:

«Öyle bir şey demedim ben... Demek sen hep bunları okuyorsun gazetede ha?»

«Okuyorum ya! Bizim öğretmen okutuyor bana!»

«Nerde okutuyor sana?»

«Bizim evde... Gazeteyi gördü masanın üs-

tünde... Oku bunları, dedi.»

İkisinin gözü de aynı anda öğretmene kaymıştı. Haydar Aybekler pencere önünde daldırıp gitmişti. Bir ara uyanır gibi olunca,

«Heeeyt!» diye bağırdı. «Kim konuşuyor, orda?»

Tam o anda Tomruk konuşuyordu. Görmüştü öğretmen ama, bugün nedense pişkinliği üzerindeydi.

«Yazın, hadi!» dedi, «Ne duruyorsunuz! Sen gene sol eline aldın kalemi haaa!.. Nerde cetvel? Verin bana şu cetveli»

Bacaksız Bahri:

«Bulursun da vurursun elime» dedi içinden.

«Nerde cetvel diyorum!»

«Burdaydı öğretmenim!» dedi Orhan.

Taşkafa Orhan sırasının içine eğilmiş arıyor, bir türlü bulamıyordu cetveli.

«Birinci derste burdaydı öğretmenim, gitmiş cetvel!»

«Nereye gider be!»

Cetvel gideceği yere çoktan varmıştı. Bacaksız, cetveli pantolonunun paçasına doğru uzatmış, Yılmaz abisine teslim etmişti. O saklayacaktı cetveli. Geri verilmesi gerekirse vere-

cekti.

«Haaa? Nerde cetvel? Sende mi?»

«Bende değil öğretmenim.»

«Nerde ya? Kime verdin, söyle!»

Yoksa biliyor muydu ğretmen. Korkulurdu bu öğretmenlerden... Kimi zaman öyle karışık işleri çözümleyip atarlardı ki, Başkomsere taş çıkartırlardı suç işlerinde.

«Verdin değil mi birine, saklasın, diye?»

Bak hele, saklasın diye verdiğini bilmişti ama, kime verdiğini bilmiyordu demek. Bacaksız da söylemeyecekti işte! Geçenlerde ağzından kaçırmıştı Sevil'e... Bir daha öyle boşboğazlık etmeyecekti. Söylese öğretmen «aferin» mi diyecekti ona! Ortaya çıkarılan cetvel, küt diye elinin üstüne inecek değil miydi sonunda!

Harıl harıl sıralar aranıyor, cetvel bir türlü bulunamıyordu. Öğretmen kızmıştı:

«Mutlaka senin parmağın var bu işin içinde! Alacağın olsun senin!» dedi.

«Bacaksız, bu sözler sanki kendisi için söylenmiyormuş gibi, hiç oralı değildi. Kalemi sol elinden sağ eline aktarmış, çarpık çurpuk da olsa yazıp gidiyordu.

Onun rahatlıkla yazısını yazması sinirlendirmişti Haydar Aybekler'i:

«Çık sıradan!» diye üzerine yürüdü. Sırasına eğilip baktı. Cetvelin çantasına girmeyeceğini bildiği halde, «aç bakalım çantanı!» dedi.

Cetvelin kırıklarını arıyor olmalıydı Bulamayınca buüsbütün sinirlendi. Sol elle yazı yazma işi unutulmuş, suç konusu, cetvel hırsızlığına dönmüştü.

Kimdi bu cetveli ortadan yok eden? Kimdi bu sınıfta öğretmenin en işine yarayan bu aracı, bile bile saklayan? Kimdi sınıfın düzenini bozan haylaz?

Öğretmen, Orhan'ın yanında oturan Gürol'un üzerine doğru eğilerek sordu:

«Sen ilk ders gördün müydü cetveli buralarda?»

«Gördüm öğretmenim.»

«Nerdeydi?»

«Bahçeye giderken sıranın üstünde gördüm.»

«Demek bugün vardı cetvel, öyle mi?»

«Vardı. Aldım da, bakın, şunları çizdim.»

«Herkes çıksın sırasından dışarı!» dedi Haydar Aybekler. İki ders arası bu cetvel nereye gidebilirdi? Mutlaka sınıfta olmalıydı.

En öndeki sırayı aradı, yoktu.

«Oturun siz,» dedi, geçin yerinize!»

Tam ikinci sırayı arıyordu ki, kapı vuruldu. Olsa olsa geç kalan bir öğrencidir, diye düşündü.

«Gir!» diye seslendi, başını kapıya bile çevirmeden. Kapı bir süre açık kaldı. Sonra çocukların hiç görmediği, tanımadığı bir adam girdi içeri. Onu tanımadıkları için hiç kıpırdamamamışlardı bile. Tanısalar ne olacaktı ki, ayağa yeniden kalkacak halleri yoktu. Zaten ayaktaydı bütün sınıf. Arkasından müdürün girdiğini görünce toparlandılar ama, saygılarını belirtmek için hiçbir davranışta bulunamamışlardı.

Sırası aranan iki öğrenci, tüm sınıf adına, hem de ayaklarını yere vurarak, pat, diye kalkmışlardı ayağa.

Haydar Aybekler'in saygıyla koşup selamlamasından, gelenin en azından bir müfettiş olacağını bulup çıkarmışlardı çocuklar. Henüz kim olduğu bilinmeyen o gösterişli kişi,

«Neden ayakta, bunlar?»

«Cetvel...» dedi şaşkınlıkla öğretmen. «Cetvel tahtasını arıyorduk efendim!»

«Ne cetveli bu?»

«Çizmek için lazım oldu da...»

Müfettiş, dalıp gittiğine bakılırsa, çok şeyler düşünüyordu:

Cetvel kimindi?

Bu cetveli kim kullanacaktı?

Bu cetveli kullanan hangi işte kullanacaktı? Böyle bir cetvel bugün bu sınıfa gelmiş miydi?

Böyle bir cetvel bu sınıfa geldiyse, kim saklamıştı?

Nereye? Niçin? Nasıl?

Bu kadar çocuğu ayağa kaldıran bir olay, müdürle müfettiş de bir araya gelince, mutlaka aydınlığa çıkmalıydı. Her ikisi de şu kadar yıl-

dır bu mesleğe emek vermişler, kafa patlatmışlardı.

Müfettiş ilkin sevecenlikle, yumuşak yumuşak,

«Oturun çocuklarım yerinize!» dedi. Sanki öğretmenden izin alırmış gibi ekledi: «Haydar Bey, geçsinler değil mi, yerlerine...»

«Rica ederim efendim. Geçsinler efendim. Hay hay, ne demek efendim, siz münasip gördükten sonra.»

Yerlerine geçen çocukları, bakış alanına toplayabilmek için bir iki adım ortaya,biraz da geriye kayarak,

«Çocuğum,» dedi, «kimindi bu cetvel?»

«Benimdi,» dedi Taşkafa Orhan.

«En çok kim kullanıyordu sınıfta, bu cetveli?»

«Ben!..» dedi Orhan.

«Senden sonra?»

Yanında oturan yanıtladı:

«Ben de...» diyecek oldu.

Susturdu müfettiş: «Elbet sen de kullanacaksın... Başka?»

İşin sarpa sardığını anlayan öğretmen renk değiştirmeye başlamıştı. Hiç kül yutacak adama benzemiyordu bu müfettiş.«Keşki elinin üzeri-

ne vurmasaydım» diye düşündü.«İzleri hala duruyor.»Nerden de düşmüştü onun sınıfına bu salak!Tam denetim görüp bir üst dereceye yükselecekti bu yıl. Gelgelelim, hiç de işin peşini bırakacaklardan değildi bu müfettiş:

«Oğlum,» diye sokuldu Orhan'a, «Öğretmeniniz bu cetveli nerde kullanıyor, hangi işlerde?»

Orhan şaşırmıştı. Bir öğretmene baktı, bir Bacaksız'a... Sonra gözlerini önüne dikip sustu.

«Söyle!» dedi Müfettiş. «Bu cetvelle ellerinize mi vuruyor yoksa?»

Bütün bakışlar birden Bacaksız'ın üzerine dönüvermişti. Cetvelin kimin eline vurulduğu çıkıvermişti ortaya. Şu koca kafalıdan başkasına yakışır mıydı bu cetvel tahtası? Kimbilir ne salaklıklar yapıyordu da hak ediyordu, ellerine vurulmayı. Yoksa eline değil de, bu kocaman kafaya mı vuruyordu öğretmen acaba?

Doğru Tomruk Hasan'ın sırasına yöneldi müfettiş.

«Uzat,» dedi. «Koy sıranın üzerine ellerini de, göreyim!»

Tomruk, bu sabah evden kaçmıştı, annesi tırnaklarını kesmek istemişti de,«geç kalıyorum, sonra keserim,» demişti. Ah, neden anne-

sinin sözünü dinleyip tırnaklarını kesmemişti? Yakalanmıştı işte! Nasıl uzatabilirdi, nasıl bu pis tırnakları müfettişe gösterebilirdi!

«Uzat diyorum sana!» dedi müfettiş.

«Yarın keserim öğretmenim! Valla billa keserim! Gözüm çıksın!»

«Ne kesiyorsun be?»

«Tırnaklarımı öğretmenim!»

«Sen uzat hele! Ne biliyorsun tırnaklarına bakacağımı!»

Ancak parmaklarının ucunu koyabilmişti sıraya.

«Hele uzat, koy şöyle elini de göreyim.»

Tırnakları için azarlanmadığını gören Hasan, sıranın ortasına tombul tombul ellerini yapıştırmıştı. Üzerine eğilip bakan müfettiş, cetvelle bu elin neresine vurulduğunu inceliyor, hiçbir iz göremiyordu.

«Çıkar defterini!» dedi.

Sayfalarını teker teker çeviren müfettiş, onun inci gibi yazısını görünce dayanamadı,

«Aferin,» dedi, «güzel güzel yazmışsın. Yazın da çok güzel!»

«Benim okumam da güzel, öğretmenim!»

«Ya...»

Bu koca kafalı çocuğa hiç yakıştıramıyor gi-

biydi yazmayı, okumayı.

«Çok çalışıyorsun demek!»

Birden içli dışlı oluvermişti Hasan:

«Beni öğretmen çalıştıriy, evde!» dedi.

«Ne? Öğretmen evde mi çalıştırıyor?»

«He ya!.. Evde çalıştıriy. Ahacık, bütün bunları bana evde yazdıriy!..»

İkinci bir defter çıkarmış, hızlı hızlı sayfalarını çeviriyor, daha hızlı açabilmek için parmağını diliyle ıslatıyordu.

«Demek öğretmen seni evde çalıştırıyor öyle mi?» dedi. Sonra tam soruşturma yapan bir müfettiş sorusu bulup çıkardı:

«Kimin evinde çalıştırıyor öğretmen seni? Yoksa sen mi evine gidip onu rahatsız ediyorsun?»

«Yoook! O bizim eve geliy!»

«Hımmm...»

Cetvellik suç nerdeyse unutuluyordu. Bacaksız, sorunun kendisine çevrilmesi için fıldır fıldır müfettişe bakıyor, «ondan bir ses çıkmazsa işe ben karışsam mı,» diye düşünüyordu.

Müdür, Haydar Aybekler'e yanaşıp sordu yavaşça:

«Doğru mu Haydar Bey, söyledikleri?»

«Bizim komşu da... Ayda yılda bir...»

Müfettiş de düşünmüştü bu işin savunmasını. Şu cetvel işini bir sonuca bağlamadan ikinci soruşturmaya geçemezdi. Birden, sıranın üstüne iki elini koyup kendisinden soru bekleyen Bacaksızı görünce her şeyi bir anda anlayıvermişti. Ellerden biri cetvelin demiriyle çizgi çizgiydi işte. Demek, aradığı öğrenci karşısında duruyordu.

Birden herkesi şaşkınlıkta bırakan sorusunu soruverdi Bacaksı'za:

«Nerde cetvel? Hemen git getir.»

Birden ne yapacağını şaşıran Bacaksız Bahri, sıradan çıktı. Kapıya doğru giderken durdu:

«Öğretmenim,» dedi, «dersten sonra gidip getirsem?»

«Söz mü,» dedi müfettiş, «alıp geleceksin değil mi?»

«Söz öğretmenim! Sakla diye verdim ben Yılmaz abiye...»

Tamam, cetvel çıkmıştı ortaya... Cetvel, Orhan'ın sırasından alınmış, Yılmaz'a verilmişti.

«Peki oğlum,» dedi müfettiş. «Gel bakalım, sen de göster şu defterini.»

Bacaksız sayfaları çevirdikçe eğilip bakıyordu.

«Bu defteri iki kişi mi kullanıyor?» diye

sordu şaşkınlık içinde. «Yani... Bütün bu yazıların hepsini de sen mi yazdın?»

«Ben yazdım.»

«Şunları kim yazdı?»

Gösterdiği yazılar, sol eliyle yazdıklarıydı.

«Ben yazdım onları da!»

«Ne kadar güzel! Ya şunları?»

Sağ eliyle yazdıklarını soruyordu:

«Onları da ben yazdım!»

Anlar gibi olmuştu müfettiş:

«Şu güzel yazıları hangi elinle yazdın, onu söyle sen.»

Sol elini uzattı müfettişe doğru:

«İşte bu elimle.»

Müfettiş dayanamdı, yapıştı Bacaksızın sol

eline:

«Bakın Müdür Bey,» dedi, «düzgün yazı, güzel yazı yazan elin nasıl ödüllendirildiğini görün.»

Müfettiş tuttuğu eli sevecenlikle sıranın üstüne bırakıp çizik çizik olan yerlerin üzerine kendi elini koydu.

«Gelelelim şu kargacık burgacık yazıları yazan beceriksiz ele...»

Onu da tutup kaldırdı yukarı:

«Bakıyorum,» dedi, «bu el hiç de beceriksizliğinin cezasını çekmişe benzemiyor. Ne yara, ne bere... Ne ezik ne çizik! Sanki o düzgün yazıları bu el yazmış. Ah ne güzel!»

Sonra müdüre döndü, kaşlarını çattı:

«Buyurun odanıza çıkalım!»

DOKUZUNCU BÖLÜM

Müfettişle müdür, öğretmenle görüşmeyi daha sonraya bırakarak üst kata çıkmak üzere merdivenlere yönelince, hademe Safiye Hanım yollarını kesti:

«Başkomser Nail Bey sizi bekliyor!»

«Ne? Başkomser mi?» diye sordu müdür, şaşkınlıkla. «Ne yapacakmış beni?»

«Ne bileyim! Buyur ettim içeriye de, girmiyor Müdür Bey.»

Gerçekten de başkomser, müdür odasının önünde ayakta bekliyordu. Hademeler için konan sandalyeye bile oturmamıştı.

«Hayrola Nail Bey. Gene cam mı kırdı bizim haylazlar?»

«Yok efendim, bu seferki biraz önemli. Nerdeyse cana kıyacaklardı.»

«Demeyin canım! Demek işi ilerlettiler, öyle mi? Müfettiş beyin yanında yüzümüzü kara çıkaracaklar, yazık!»

Odaya girip yerlerini almışlardı. Hala yatışmışa benzemiyordu başkomser. Boş laflara dalıp işi uzatacaklardan değildi.

«Birinci Şube yakamı bırakmıyor kaç gündür,» diye başladı. «Şu raslantıya bakın ki ben

de oradaydım, olayın geçtiği yerde.»

«Neresi orası?» diye sordu müdür

«Canım Hacıkalfa Okulunun salonu.»

«Demek müsamerelerine siz de onur verdiniz, o gün?»

Alay mı ediyor yoksa, diye kuşkuyla baktı müdürün yüzüne. İki okulun öğrencileri de yönetmenleri de birbirlerini hiç çekemezlerdi. En olgunu gene de öğretmenlerdi. Başkomser bunu iyi bildiğinden haklıydı kuşkulanmakta. Biraz da müdürün dalma basmak için,

«Olay gözümün önünde geçti de, Birinci Şubeyi haksız göremiyorum telaşlarında!»

«Ne olayı bu?»

«Sabotaj!»

«Hem de bizimkiler yapıyor bu sabotajı, öyle mi?»

«Durum öyle görünüyor, çağırırsanız dördüncü sınıftaki Yılmaz'ı, siz de inanırsınız. Benim ilk soruşturmalarımda elde ettiğim gerçeklere dayanarak söylüyorum bunları.»

Yılmaz... Yılmaz... Şu paytak paytak yürüyen çocuk olmasın? Hem de sınıfın en iyilerinden... 'Yapabilir de bu çocuk!' diye düşündü müdür. 'Şu bacaksızın yürüttüğü cetveli saklayan. Yılmaz abisi!'

Hemen zile bastı, gelen Safiye Hanıma:

«Çağır o birinci sınıftaki Bacaksız'ı!» dedi. «E Şubesindeki Bahri Dönmez! Sonra, dördüncü sınıftaki Yılmaz'ı da çağır. 4 B'deki. Çabuk!»

Tam çıkarken durdurdu kadını.

«Hayır,» dedi, «dördüncü sınıftan başla işe. Önce Yılmaz gelsin!»

Sonra döndü başkomsere,

«Evet,» dedi, «Yılmaz'a anlattıralım da dinleyelim sabotaj olayını.»

«Peki,» dedi başkomser. «O birinci sınıftaki Bahri Dönmez de kim oluyor?»

«O başka bir iş! Gene Yılmaz'la ilgili de...»

«Aynı iş de olabilir. Yaptığım incelemeye göre o gün sizin okuldan müsamereye gelenler yirmi beş kişi... Hemen hepsi de Fesleğen Sokağının çocukları... Eğer bu Bahri de o sokakta oturuyorsa iş değişmez mi?»

«Neler söylüyorsunuz Nail Bey, anlamıyorum! Alarm zili diyorsunuz. Zil çalındı diyorsunuz, hiçbir şey anlamıyorum. Orda değildim ki, anlayayım. Sözde aynı semtteyiz, aynı semtin iki okulunda. Bizi sizin gibi çağıranlar yok ki... Bu durumda iyi ki çağırmamışlar, demem gere-

kir...»

«Pek gerekmez gibi geliyor bana. Hele bu sabotajın bir çekememezlik sonucu olduğu ileri sürülürse, büsbütün iş değişir. Ama Birinci Şubenin görüşü büsbütün başka...»

«Aman neler işitiyorum, Nail Beyciğim.»

«Öğrencilerinizin akrabalık sonucu üniversitenin bozgunculanna bağlı olduğu da ileri sürülenler arasında...»

«Daha da neler!..»

«Bu durumda kişisel sürtüşmelere, kıskançlık nedenlerine çoktan razı olmalısınız.»

Kapı vurulmuş, Yılmaz ünlü yürüyüşüyle, şaşkın şaşkın girmişti. Gözü başkomsere gitmişti ilk önce. 'Tamam!' dedi içinden. 'Yılık Recep'in babasını başkomsere yollamıştım ya... İşte çıktı ortaya! Ben yollamadım derim, olur biter. Direnirim. Seksek Ali çağırdı onu hem... Bana ne! Kapıyı da Yılık Recep açtı. En iyisi direnmek!'

Tam bunları düşünürken, Safiye Hanım, Bahri'yi de sokmuştu içeriye. İkisi birbirini görünce her şeyin ortaya çıktığını anlar gibi olmuşlardı. Gözlerini yere dikmiş, işin içinden nasıl çıkacaklarını hesaplıyorlardı.

Müdür, biraz da bu önemli olayı tavsat-

mak için,

«Bir dakika Başkomser'im,» dedi. «Bizim bir cetvel tahtası işimiz vardı. Önce onu çözümleyelim. Sizinki kolay...»

«Peki,» dedi başkomser, «öyle olsun.»

«Bak oğlum,» dedi müdür tatlılıkla, «cetveli sen bu abiye verdiğini söylemiştin sınıfta, öyle değil mi?»

«Evet Müdür Bey,» dedi Bacaksız.

«Niçin vermiştin, saklasın diye, değil mi?»

«Evet öğretmenim, saklasın diye.»

Sonra Yılmaz'a döndü müdür:

«Madem sana saklasın diye verdi...»

«Evet öğretmenim...»

«Saklama süresi bu anda doldu, çabuk getir cetveli.»

«Şimdi öğretmenim.»

Hemen çıktı dışarı. Eğer iş bu kadarla kalacaksa vızıltıydı. Gitmesiyle gelmesi bir olmuştu. Elinde de cetvel tahtası...

Müfettiş şakacı bir adama benziyordu. Başkomsere dönerek,

«Pek bir şey anlayamadınız değil mi, Başkomser Bey?» dedi. «Ödüllendirme tahtası bu cetvel! Bu öğrenci sol eliyle çok güzel yazılar yazdığı için öğretmeni onun bu elini ödüllendir-

miş bu cetvel tahtasıyla. Göster, Başkomser Bey de görsün.»

Bacaksız alışmıştı elini göstermeye. Tırnakları kesik değildi ya, gene de sıkılmadan uzattı.

«Vah yavrucuk, vah» dedi başkomser. «Ekmekçi çetelesine çevirmişler elciğelizini.»

Müfettiş, sesine biraz da anlam katmaya çalışarak ekledi:

«Pek erken başlamışlar cezalandırmaya yavrucağı, değil mi efendim?»

«Öyle olmuş. Şimdi gelelim bizim işimize. Her ikinizden de özür dilerim. Bir öğrencinizi huzurunuzda sorguya çekmek biraz yakışıksız ama...Özellikle Büdür Beyin yetkisi bakımından... Ona yardımcı olacağımı düşünerek sorguya başlıyorum.»

Kaşlarını çatıp Yılmaz'a döndü birden: «Söyle!» dedi, «Herkesi o gün Hacıkalfa Okuluna soktun da, kardeşin Sevil'i neden sokmadın? Kardeşindir, ayak altında kalmasın diye mi?»

Yılmaz'ın dili tutuluvermişti korkudan. Neler de biliyordu bu başkomser.

«Anlayamadım,» dedi müdür. «Kapıda bilet mi kesiyormuş bu? Ne işi varmış başka okulda?»

Başkomser elinde olmadan güldü:

«Arka kapıdan girenlere bilet kesilmez ki Müdür Bey. Arka kapıyı aralık bulmuşlar, dalmışlar içeri.»

«İyi de yapmışlar,» dedi müfettiş.

«Benim de buraya kadar olanlara fazla bir dediğim yok. Gelgelelim, Ferit Derler 'Küçük Uçman' şiirini okurken bir alarm!.. Bir alarm ki, ortalık altüst! Bir panik ki, millet birbirini ezecek, ben olmasam!»

«Bu da doğal değil mi?» dedi, müfettiş... «Uçak, pilot ve alarm.»

«Hadi ona da birşey dediğim yok. Birinci Şube soruyor bize. Bu müsamereyi baltalayan kim, diye. Ben bunu bulamazsam, çekip gitmeliyim kendi isteğimle bu karakoldan. Sonra da bu memleketten!»

«Başkomiserim! Eğer siz gitmek istemezseniz, ben kurtarırım gitmekten sizi. Yalnız sizden bir iki dakikanızı rica edeceğim. Bu küçüklerle konuşmak hoşuma gider de... Konuşmanın gerisini getireyim!»

Başkomiserden izin çıkmasını beklemeden döndü öğrencilere:

«Çocuklar,» dedi, «Küçük Uçman şiirini okuyandan hiç hoşlanmıyorsunuz, değil mi? Hiç sevmiyorsunuz onu sanıyorum, ne dersi-

niz?»

Bacaksız, Yılmaz'ı bekliyordu ne diyecek diye. Yılmaz «hoşlanmıyoruz» derse iş belli olur muydu acaba? Yılmaz da bunu düşündüğü için ne evet diyebiliyordu, ne de hayır:

«Hiç hoşlanmıyorsunuz, öyle anlaşılıyor,» dedi müfettiş. «Sustuğunuza göre...»

«Efendim,» dedi Yılmaz, «Başkomser Bey de hiç hoşlanmaz ondan!»

Buna çok sevinmişe benziyordu.

«Nerden biliyorsun hoşlanmadığını?»

«Bir gün karakolda, ona adını sorduydu da...»

Kıpkırmızı olmuştu başkomiser. Müfettişin gözünden kaçmamıştı bu durum.

«Öyle mi Başkomiser Bey?» dedi. «Nasıl olmuştu, lütfen anlatır mısınız?»

«Adlarını soruyordum da... Sıradan söylediler... Sıra ona gelince dayanamadım böbürlenerek Ferit Derler deyince. Bana da Başkomser Nail Ünsalan derler diyerek...»

«Anlaşılıyor. Bir tane yapıştırdınız!»

«Öyle oldu!»

«Demek çocukların da sinirine gitmiş olacak ki, ona bir şaka... Tam Küçük Uçman şiirini okurken... Kimbilir ne kılıktaydı.»

Paytak tutamadı kendini:

«Çizmeleri de vardı...» dedi.

«Üstelik çizmeleri de varmış! Geri yanını ben gözümün önüne getiriyorum... Tam şiirin ortasında bir alarm!.. Demek bütün sorun düğmeye kimin bastığı, öyle mi?»

«Sığınakta düğme olduğunu bilen ve okulu çok iyi tanıyan biri... Diyelim ki üç yıl orada öğrencilik eden şu Yılmaz... Diyelim ama, diyemeyiz ki... Tam o sırada salonda, yanımızda oturuyor.»

«Yılmaz'ın yakınlarından biri olacak bu!»

«Evet. Bütün çocukları arka kapıdan içeri alan Yılmaz olduğuna göre...»

«Bu yakınlarından birini aldı içeriye, sığı-

nağa sakladı. Düğmenin yerini de gösterdi. Demin kız kardeşini salona neden almadığını soruyordunuz Yılmaz'a...»

«Evet...»

«Öyleyse, onu hemen tutuklar içeri atarsınız. Ondan da yakınan olmadığına göre...»

Bacaksız Bahri, bir adım ileri fırlamıştı elinde olmadan. Müfettişin gözünden kaçmadı bu. Birden adam bulamadın mı cetveli saklatacak?»

«Bulamadım.»

«Demek çok güveniyorsun ona?»

«Çok güvenmiyorum öğretmenim.»

«Güvenmesen ona hiç Yılmaz abi der miydin? O da sana güveniyor mu dersin?»

Bacaksız, gülümseyerek Yılmaz'ın yüzüne baktı. Onun «güveniyorum» demesini bekliyordu.

Ama Yılmaz bir türlü demiyor, susuyordu.

«Demek kardeşine daha çok güveniyorsun. Anlaşıldı Başkomser Bey, alın götürün Sevil'i okuldan!»

Bacaksız Bahri bu kez iki adım birden atmış, müfettişin önüne kadar gelmişti. Yerinden kalkan müfettiş, Bacaksızın cetvel tahtasıyla çizgi çizgi olmuş elini yakaladı:

«Söyle!» dedi, «Bu elle bastın düğmeye, değil mi?»

Artık saklamanın gereği kalmamıştı.

«Evet! O elle!»

«Tamam mı Başkomser Bey? Ufak bir şaka yapmışlar Ferit Derler'e. Hepsi bu kadar!»

«Evet, öyle görünüyor Sayın Müfettiş'im.»

«Bu sol elin cezalanmasına gelince, ders yılı başından beri yediği cetvellerden, bakın ne hale gelmiş. Neresini cezalandıracaksınız bu elin? Eğer düğmeye sağ eliyle basmış olsaydı, bir ceza düşünürdük...»

«Yoook!» dedi müdür. «Bu odaya giren cezalanmadan çıkmaz. Aç bakalım o düğmeye basan becerikli elini!»

Yılmaz'ın az önce masanın üstüne bıraktığı cetvel tahtasını aldı:

«Güzel, aç elini bakayım!» dedi, üç kez indi cetvel elinin ortasına: Çat! Çat! Çat!..

Şakacıktan vuruyor gibiydi müdür. Gene de acımıştı Bacaksızın avucunun içi. Yanıyordu. «Tamam!» dedi müdür, cetvel tahtasını çekmeceye koyup kilitledi. Gülerek seslendi: «Hapis cezası veriyorum bu cetvele. Sınıfa girerse gene can yakacak değil mi? En iyisi kapalı kalsın burda. Bu iş de böylece kapansın Sayın Baş-

komserim. Ne dersiniz?»

Ayağa kalkan başkomser, müfettişin elini sıkarken.

«Hepinize iyi günler dilerim,» dedi. «İşimi kolaylaştırdığınız için teşekkürler...»

ÜÇÜNCÜ KİTABIN SONU

Bacaksız'ın Başından Geçenler

Birinci Kitap
BACAKSIZ KAMYON SÜRÜCÜSÜ

İkinci Kitap
BACAKSIZ SİGARA KAÇAKÇISI

Üçüncü Kitap
BACAKSIZ OKULDA

Dördüncü Kitap
BACAKSIZ PARALI ATLET

Beşinci Kitap
BACAKSIZ TATİL KÖYÜNDE

Rıfat Ilgaz

BÜTÜN ESERLERİ

Bacaksız Okulda

ÇOCUK ROMANI

Ünlü yazarımız Rıfat Ilgaz özellikle ilkokul çağındaki çocukları düşünerek, güldürücü, eğlendirici ve bir ökadar da düşündürücü bir dizi çocuk romanı yazdı.

Seçilen olaylar hemen her gün büyük kentlerde raslanan, inandırıcı aile bağlarını, birey görevlerini, bilinçli bir biçimde yönlendirecek olgulardan düzenlenmiş... Karşılıklı güveni, bağlılığı vurgulayan olumlu, küçük çapta, yapmacıksız serüvenler dizisi...

Bacaksız Kamyon Sürücüsü, Bacaksız Sigara Kaçakçısı, Bacaksız Okulda, Bacaksız Paralı Atlet ve Bacaksız Tatil Köyünde *adlı kitaplardan oluşan bu dizide* Bacaksız'ın *başından geçenleri okudukça daha çok sevecek, aranızda sımsıkı dostluk kuracaksınız.*

ISBN 975-348-006-7

9 789753 480062